

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 18.5.2011
COM(2011) 275 τελικό

2011/0129 (COD)

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων εγκληματικών πράξεων

{COM(2011) 274} {COM(2011) 276} {SEC(2011) 580} {SEC(2011) 581}

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Η παρούσα πρόταση αποτελεί μέρος νομοθετικής δέσμης μέτρων που αποσκοπούν στην ενίσχυση των δικαιωμάτων των θυμάτων στην ΕΕ, τα οποία περιλαμβάνουν επίσης τα εξής δύο άλλα στοιχεία: ανακοίνωση με τίτλο «Ενίσχυση των δικαιωμάτων των θυμάτων στην ΕΕ» και πρόταση κανονισμού σχετικά με την αμοιβαία αναγνώριση μέτρων προστασίας σε αστικές υποθέσεις.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έχει αναγνωρίσει ως στρατηγική προτεραιότητα¹ την προστασία των θυμάτων εγκληματικών πράξεων και τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων, με βάση το πρόγραμμα της Στοκχόλμης και το σχέδιο δράσης για την εφαρμογή του². Τα έγγραφα αυτά θέτουν τα θύματα σε θέση προτεραιότητας στην ατζέντα της ΕΕ και εδραιώνουν την ανάγκη και την πρόθεση δημιουργίας ολοκληρωμένης και συντονισμένης προσέγγισης για τα θύματα, σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου ΔΕΥ, του Οκτωβρίου 2009³.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει θέσει ως στόχο τη διατήρηση και την ανάπτυξη ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, ακρογωνιαίος λίθος του οποίου είναι η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών και άλλων αποφάσεων που λαμβάνονται από τις δικαστικές αρχές σε αστικές και ποινικές υποθέσεις στο πλαίσιο της Ένωσης. Η «Έκθεση για την ιθαγένεια» της Επιτροπής, της 27ης Οκτωβρίου 2010⁴, αποσκοπεί στην άρση των εμποδίων που αφορούν την άσκηση των δικαιωμάτων των πολιτών με την εδραίωση των ατομικών δικαιωμάτων που χορηγούνται στο επίπεδο της ΕΕ. Η ενίσχυση των δικαιωμάτων των θυμάτων, παράλληλα με την ενίσχυση των δικονομικών δικαιωμάτων των υπόπτων ή των κατηγορουμένων στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας εντάσσεται σ' αυτή τη προσέγγιση.

Όσον αφορά το καθεστώς των θυμάτων στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει ήδη λάβει μέτρα για τα δικαιώματα των θυμάτων στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας μέσω της απόφασης πλαισίου 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2001. Ωστόσο, μολονότι έχουν πραγματοποιηθεί βελτιώσεις στον τομέα αυτόν, οι στόχοι της απόφασης πλαισίου του Συμβουλίου δεν έχουν επιτευχθεί πλήρως.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ζήτησε επίσης από το Συμβούλιο να θεσπίσει συνολικό νομικό πλαίσιο που να προσφέρει στα θύματα εγκληματικών πράξεων την ευρύτερη δυνατή προστασία⁵. Το Κοινοβούλιο, στο ψήφισμα που εξέδωσε στις 26 Νοεμβρίου 2009⁶ σχετικά με την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών, ζήτησε από τα κράτη μέλη να βελτιώσουν τις εθνικές τους νομοθεσίες και τις πολιτικές τους εναντίον κάθε μορφής βίας κατά των γυναικών και να αναλάβουν δράσεις για την αντιμετώπιση των αιτιών της βίας κατά των γυναικών, εφαρμόζοντας κυρίως προληπτικά μέτρα, και παράλληλα ζήτησε από την Ένωση να διασφαλίσει το δικαίωμα όλων των θυμάτων βίας σε συνδρομή, προστασία και υποστήριξη.

¹ COM (2010) 623.

² EE C 115 της 4.5.2010, σ. 1. COM(2010) 171.

³ 2969η συνεδρίαση του Συμβουλίου ΔΕΥ, της 23.10.2009, 14936/09 (Presse 306).

⁴ Έκθεση για την ιθαγένεια της ΕΕ του 2010 – Άρση των εμποδίων στα δικαιώματα των πολιτών της ΕΕ, COM/2010/603.

⁵ Ψήφισμα της 7ης Μαΐου 2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την ανάπτυξη ενός χώρου ποινικής δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (INI/2009/2012).

⁶ P_TA(2009)0098.

Η δήλωση 19 όσον αφορά το άρθρο 8 της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης ζητεί επίσης από τα κράτη μέλη να λάβουν όλα τα αναγκαία μέτρα για την πρόληψη και τιμωρία πράξεων ενδοοικογενειακής βίας, καθώς και για την υποστήριξη και την προστασία των θυμάτων από τέτοια μορφή βίας.

Στην Ένωση, η δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις βασίζεται στην αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών και άλλων αποφάσεων. Η αμοιβαία αναγνώριση μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά μόνο σε κλίμα εμπιστοσύνης. Αυτό σημαίνει ότι όχι μόνο οι δικαστικές αρχές, αλλά όλοι οι συμμετέχοντες στη ποινική διαδικασία, καθώς και άλλοι συμμετέχοντες με νόμιμο συμφέρον στη διαδικασία αυτή θα πρέπει να μπορούν να έχουν εμπιστοσύνη όσον αφορά την επάρκεια των κανόνων κάθε κράτους μέλους, καθώς και όσον αφορά την ορθή εφαρμογή τους. Εάν τα θύματα εγκληματικών πράξεων δεν υπόκεινται στα ίδια ελάχιστα πρότυπα σε ολόκληρη την ΕΕ, η εμπιστοσύνη αυτή μπορεί να μειωθεί λόγω ενδεχόμενων προβληματισμών σχετικά με τη μεταχείριση των θυμάτων ή λόγω διαφορών στο πλαίσιο των διαδικαστικών κανόνων.

Συνεπώς, εκτιμάται ότι η θέσπιση κοινών ελάχιστων κανόνων θα πρέπει να ενισχύσει την εμπιστοσύνη στα συστήματα ποινικής δικαιοσύνης όλων των κρατών μελών και, κατ' επέκταση, να βελτιώσει την αποτελεσματικότητα της δικαστικής συνεργασίας, σε κλίμα αμοιβαίας εμπιστοσύνης, και παράλληλα να προωθήσει νοοτροπία για την προάσπιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Επίσης, η θέσπιση κοινών ελάχιστων κανόνων θα πρέπει να συμβάλει στη μείωση των εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτών, δεδομένου ότι κανόνες αυτοί πρέπει να εφαρμόζονται σε όλα τα θύματα εγκληματικών πράξεων.

Συνοχή με τις λοιπές πολιτικές και τους στόχους της Ένωσης

Η παρούσα πρόταση αποσκοπεί να εξασφαλίσει ότι οι πολυποίκιλες ανάγκες των θυμάτων εγκληματικών πράξεων οι οποίες άπτονται ορισμένων πολιτικών της ΕΕ αντιμετωπίζονται με σεβασμό και καλύπτονται. Ιδιαίτερα, η προστασία των δικαιωμάτων των θυμάτων αποτελεί ουσιώδες στοιχείο σειράς πολιτικών ή/και μέσων της ΕΕ σχετικά με την εμπορία ανθρώπων, τη σεξουαλική κακοποίηση και τη σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών, τη βία κατά των γυναικών, την τρομοκρατία, το οργανωμένο έγκλημα και τη διασυνοριακή επιβολή του νόμου για τροχαίες παραβάσεις.

Η παρούσα πρόταση θα στηριχθεί και θα συμπληρώσει τα υφιστάμενα μέσα, ιδίως την οδηγία 2011/36/ΕΕ του Συμβουλίου για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της⁷, την οδηγία του Συμβουλίου για την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης, της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας⁸, που βρίσκεται επί του παρόντος στο στάδιο διαπραγμάτευσης, ή την απόφαση-πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ του Συμβουλίου για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας⁹, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2008/919/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 28ης Νοεμβρίου 2008¹⁰. Η παρούσα πρόταση θα θεσπίσει ελάχιστα πρότυπα σχετικά με τα δικαιώματα των θυμάτων τα οποία θα βελτιώσουν το γενικό περιβάλλον για την προστασία των θυμάτων στο πλαίσιο του δικαίου και της πολιτικής της ΕΕ. Ενώ, για παράδειγμα, τα ειδικά μέσα τα σχετικά με πράξεις τρομοκρατίας, εμπορίας και σεξουαλικής

⁷ EE L 101/1 .

⁸ EE L [...].

⁹ EE L164 της 22.6.2002, p. 3.

¹⁰ EE L 330 της 9.12.2008, σ. 21-23.

κακοποίησης και εκμετάλλευσης παιδιών, καθώς και παιδικής πορνογραφίας ασχολούνται με τις ιδιαίτερες ανάγκες ορισμένων ομάδων θυμάτων αναγνωρισμένων ειδών εγκλημάτων, αντίθετα, η παρούσα πρόταση θα καθορίσει το οριζόντιο πλαίσιο για την αντιμετώπιση των αναγκών του συνόλου των θυμάτων εγκληματικών πράξεων, ανεξάρτητα από το είδος του εγκλήματος, των συνθηκών ή του τόπου στον οποίον διαπράχθηκε. Οι διατάξεις της παρούσας πρότασης είναι συνεκτικές με την προσέγγιση που εφαρμόζεται στους ανωτέρω τομείς πολιτικής.

Η παρούσα οδηγία δεν θα επηρεάσει τις διατάξεις που περιλαμβάνονται σε άλλες πράξεις της ΕΕ, οι οποίες καλύπτουν με πιο στοχοθετημένο τρόπο τις ειδικές ανάγκες ιδιαίτερα ευάλωτων θυμάτων. Ιδιαίτερα, τα ενήλικα θύματα εμπορίας ανθρώπων θα επωφεληθούν από τα μέτρα που θεσπίζονται στην οδηγία 2011/36/ΕΕ του Συμβουλίου τα οποία ανταποκρίνονται στα μέτρα που προβλέπονται στο άρθρο 12, το άρθρο 20 στοιχείο β) και το άρθρο 21 παράγραφος 3 στοιχεία α), γ) δ) της παρούσας οδηγίας. Τα θύματα παιδικής ηλικίας εμπορίας ανθρώπων θα επωφεληθούν από τα μέτρα που θεσπίζονται στην οδηγία 2011/36/ΕΕ του Συμβουλίου τα οποία ανταποκρίνονται στα μέτρα που προβλέπονται στο άρθρο 12, το άρθρο 20, το άρθρο 21 παράγραφος 2 στοιχεία α), β), γ), το άρθρο 21 παράγραφος 3 και το άρθρο 22 της παρούσας οδηγίας. Τα θύματα παιδικής ηλικίας σεξουαλικής κακοποίησης, σεξουαλικής εκμετάλλευσης και παιδικής πορνογραφίας θα επωφεληθούν από τα μέτρα που θεσπίζονται στην οδηγία [...] / [...] / ΕΕ του Συμβουλίου [για την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης, της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας] τα οποία ανταποκρίνονται στα μέτρα που προβλέπονται στο άρθρο 12, το άρθρο 20, το άρθρο 21 παράγραφος 2 στοιχεία α), β), γ), το άρθρο 21 παράγραφος 3 και το άρθρο 22 της παρούσας οδηγίας.

Τα θύματα τρομοκρατικών πράξεων θα επωφελούνται από βελτιωμένους μηχανισμούς μέσω των οποίων θα διαπιστώνονται οι ανάγκες τους, θα τηρούνται ενήμερα για τη διαδικασία και θα τους παρέχεται κατάλληλη προστασία κατά τη διάρκειά της. Κατά τον ίδιο τρόπο, όσον αφορά τα θύματα τροχαίων ατυχημάτων, μολονότι τα μέτρα αυτά δεν ασχολούνται ειδικά με όλες τις λεπτομερείς ανάγκες των εν λόγω θυμάτων, η αύξηση της ευαισθητοποίησης και η βελτίωση της νοοτροπίας των ασκούντων συναφή προς τη δικαιοσύνη επαγγέλματα, σε συνδυασμό με κατάλληλες αξιολογήσεις, θα βοηθήσει να εξασφαλιστεί η κάλυψη των αναγκών τους και, ιδιαίτερα, η μεταχείρισή τους πριν από την απόδειξη διάπραξης συγκεκριμένου εγκλήματος.

Επίσης, σύμφωνα με την προσέγγιση που εφαρμόζεται για τα θύματα εμπορίας και σεξουαλικής κακοποίησης και σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και παιδικής πορνογραφίας, η πρόταση θα είναι συνεκτική και θα λαμβάνει υπόψη την αντιμετώπιση των ιδιαίτερων αναγκών ευάλωτων θυμάτων.

Όσον αφορά το μέλλον, προβλέπονται επίσης μέτρα σχετικά με ειδικές κατηγορίες θυμάτων, όπως τα θύματα τρομοκρατίας και οργανωμένου εγκλήματος. Ιδιαίτερα, για τη βελτίωση της κατάστασης των θυμάτων τρομοκρατίας στην Ευρώπη, προβλέπεται να πραγματοποιηθεί ανάλυση των κενών που υφίστανται σχετικά με την προστασία θυμάτων τρομοκρατίας.

Ισχύουσες διατάξεις στον τομέα της πρότασης

- Εμπορία ανθρώπων: η προστασία των δικαιωμάτων των θυμάτων έχει θεσπιστεί στην οδηγία 2011/36/ΕΕ του Συμβουλίου, συμπεριλαμβανομένης της ειδικής επικέντρωσης στα παιδιά τα οποία είναι ιδιαίτερα ευάλωτα στην εμπορία ανθρώπων¹¹,
- Σεξουαλική κακοποίηση, σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών και παιδική πορνογραφία: η προτεινόμενη νέα οδηγία ασχολείται με τις ειδικές ανάγκες θυμάτων παιδικής ηλικίας τέτοιας μορφής εγκλημάτων¹²,
- Θεματολόγιο της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού: βασικός στόχος αυτού του θεματολογίου είναι να καταστούν τα συστήματα απονομής δικαιοσύνης περισσότερο φιλικά προς τα παιδιά. Θα πρέπει να μειωθούν οι αρνητικές εμπειρίες θυμάτων παιδικής ηλικίας που συμμετέχουν σε ποινική διαδικασία και να δίδεται στα ανήλικα θύματα η δυνατότητα να συμμετέχουν ενεργά στην ποινική διαδικασία¹³,
- Αποζημίωση των θυμάτων εγκληματικών πράξεων: η οδηγία 2004/80/ΕΚ του Συμβουλίου για την αποζημίωση των θυμάτων εγκληματικών πράξεων με σκοπό τη διευκόλυνση της αποζημίωσης των θυμάτων εγκληματικών πράξεων σε υποθέσεις διασυνοριακού χαρακτήρα¹⁴,
- Καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών: πρόκειται για στρατηγική προτεραιότητα στο πλαίσιο της στρατηγικής για την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών 2010-2015 και την επικέντρωση στο πρόγραμμα Daphne III¹⁵,
- Προστασία των δικαιωμάτων θυμάτων τρομοκρατίας¹⁶.

2. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΩΝ ΜΕ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΥ

Τα πρότυπα της Επιτροπής στον τομέα των διαβουλεύσεων έχουν τηρηθεί. Εμπειρογνώμονες διαφορετικής προέλευσης, προερχόμενοι π.χ. από κυβερνήσεις, υπηρεσίες επιβολής του νόμου, ΜΚΟ, διεθνείς οργανισμούς και πανεπιστήμια, συμμετείχαν σε λεπτομερείς

¹¹ Οδηγία 2011/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5^{ης} Απριλίου 2011, για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της, καθώς και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2002/629/ΔΕΥ του Συμβουλίου.

¹² Πρόταση οδηγίας για την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης, της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας, με την οποία καταργείται η απόφαση-πλαίσιο 2004/68/ΔΕΥ.

¹³ Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με τίτλο «Θεματολόγιο της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού», COM(2011) 60 της 15.2.2011.

¹⁴ Οδηγία 2004/80/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για την αποζημίωση των θυμάτων εγκληματικών πράξεων (ΕΕ L 261 της 6.8.2004, σ. 15).

¹⁵ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών - Στρατηγική για την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών (2010-2015) - COM(2010) 491.

¹⁶ Απόφαση-πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ, της 13ης Ιουνίου 2002, για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, όπως τροποποιήθηκε με την τροποποιημένη απόφαση-πλαίσιο 2008/919/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 28ης Νοεμβρίου 2008 (ΕΕ L 330 της 9.12.2008, σ. 21-23).

συζητήσεις σχετικά με νομοθετικά σχέδια στο πλαίσιο της προετοιμασίας της εκτίμησης του αντικτύπου που συνοδεύει την παρούσα πρόταση.

Η Επιτροπή εκπόνησε εξωτερική μελέτη για να στηρίξει την προετοιμασία της εκτίμησης του αντικτύπου, καθώς και μια άλλη μελέτη για την εξέταση των επιλογών σε σχέση με τους ειδικούς στόχους, με στόχο να εξασφαλιστεί ότι η προστασία που έχει επιτευχθεί μέσω εντολής προστασίας δεν χάνεται όταν ένα προστατευόμενο πρόσωπο ταξιδεύει ή μετακινείται σε άλλο κράτος μέλος¹⁷. Λήφθηκαν επίσης υπόψη τα αποτελέσματα δύο ερευνών: στο πλαίσιο της εξωτερικής μελέτη ζητήθηκε η γνώμη 384 εκπροσώπων κυβερνητικών και μη κυβερνητικών τομέων και λήφθηκαν 119 απαντήσεις, και στο πλαίσιο του σχεδίου «Θύματα στην Ευρώπη»¹⁸ λήφθηκαν 97 απαντήσεις στο ερωτηματολόγιο σχετικά με τη νομική εφαρμογή και 218 απαντήσεις στο ερωτηματολόγιο σχετικά με τα οργανωτικά θέματα.

Κατά την επεξεργασία της εκτίμησης του αντικτύπου, η Επιτροπή διεξήγαγε δημόσιες διαβουλεύσεις, ανοικτές στο κοινό, καθώς και στις μη κυβερνητικές και κυβερνητικές οργανώσεις, με σκοπό να συγκεντρώσει τις απόψεις τους σχετικά με τα μέτρα που πρέπει να λάβει η ΕΕ για να βελτιώσει την κατάσταση των θυμάτων εγκληματικών πράξεων. Η Επιτροπή έλαβε 77 απαντήσεις εντός της καθορισθείσας προθεσμίας.

Στις 18-19 Φεβρουαρίου 2010, πραγματοποιήθηκε συνεδρίαση ακαδημαϊκών εμπειρογνομόνων, ΜΚΟ και κρατών μελών, την οποία ακολούθησε ένα άλλο φόρουμ σχετικό με τη δικαιοσύνη, στις 14 Απριλίου 2010.

Εκτός από τις άμεσες διαβουλεύσεις, η Επιτροπή βασίστηκε στα συμπεράσματα διαφόρων μελετών και δημοσιεύσεων¹⁹.

Το συμπέρασμα της εκτίμησης του αντικτύπου ήταν ότι η απόφαση-πλαίσιο 2001 πρέπει να αντικατασταθεί με νέα οδηγία που να περιέχει συγκεκριμένες υποχρεώσεις σχετικά με τα δικαιώματα των θυμάτων. Την νομοθεσία αυτή πρέπει να ακολουθήσουν πρακτικά μέτρα που να διευκολύνουν την εφαρμογή. Επίσης αυτό θα είναι ένα πρώτο βήμα στον τομέα αυτό και προβλέπονται περαιτέρω μελέτες και μέτρα, ιδιαίτερα σε σχέση με την αποζημίωση των θυμάτων και τη νομική συνδρομή προς τα θύματα.

3. ΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Ορισμένες διατάξεις της απόφασης-πλαισίου 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου σχετικά με το καθεστώς των θυμάτων στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας έχουν διατηρηθεί στην αρχική τους διατύπωση ή έχουν τροποποιηθεί μόνο στον βαθμό που το απαιτεί η συντακτική σαφήνεια.

¹⁷ Hess Burkhard, «Feasibility Study: The European Protection Order and the European Law of Civil Procedure» (Μελέτη σκοπιμότητας: η απόφαση ευρωπαϊκής προστασίας και το ευρωπαϊκό δίκαιο σχετικά με την αστική διαδικασία), θα είναι σύντομα διαθέσιμη στη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/justice/index_en.htm.

¹⁸ Το σχέδιο «Θύματα στην Ευρώπη», 2009 APAV/Victim Support Europe, (εφεξής η «έκθεση APAV»).

¹⁹ Βλ. π.χ. την έκθεση APAV με τίτλο «The Implementation of the EU Framework Decision on the standing of victims in the criminal proceedings in the Member States of the European Union» (Η εφαρμογή της απόφασης-πλαισίου της ΕΕ σχετικά με το καθεστώς των θυμάτων στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης), Λισαβόνα 2009· την έκθεση του βουλγαρικού κέντρου για τη μελέτη της δημοκρατίας, σχέδιο ONE: «Member States' legislation, national policies, practices and approaches concerning the victims of crime» (Η νομοθεσία, οι εθνικές πολιτικές, οι πρακτικές και οι προσεγγίσεις των κρατών μελών σχετικά με τα θύματα εγκληματικών πράξεων), Σόφια 2009.

Για παράδειγμα, τα άρθρα 9, 12, 14, 15, 16 και 25 της προτεινόμενης οδηγίας αντιστοιχούν στα άρθρα 3, 6, 9, 11 και 12 της απόφασης-πλαίσιο. Οι παρατηρήσεις που ακολουθούν επικεντρώνονται στα άρθρα που εισάγουν ουσιαστικές τροποποιήσεις στην απόφαση-πλαίσιο.

Άρθρο 2 – Ορισμοί

Στόχος της παρούσας οδηγίας είναι να εξασφαλιστεί ότι όλα τα θύματα εγκληματικών πράξεων επωφελούνται από ελάχιστα πρότυπα σε ολόκληρη την ΕΕ. Ιδιαίτερα, η παρούσα οδηγία προβλέπει ότι υποστήριξη και προστασία πρέπει να παρέχονται στα μέλη της οικογένειας των θυμάτων, δεδομένου ότι τα πρόσωπα αυτά βλάπτονται επίσης από την εγκληματική πράξη και μπορεί να διατρέχουν τον ίδιο κίνδυνο επακόλουθης θυματοποίησης, καθώς και θυματοποίησης ή εκφοβισμού από τον δράστη ή τους συνεργάτες τους. Όλες οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας εφαρμόζονται επίσης στα μέλη της οικογένειας ενός θύματος, ο θάνατος του οποίου προκλήθηκε από ποινικό αδίκημα, δεδομένου ότι τα πρόσωπα αυτά έχουν συγκεκριμένα και νόμιμα συμφέροντα στη διαδικασία πέραν από τα συμφέροντα των μελών οικογένειας επιζώντων θυμάτων και συχνά αναγνωρίζονται ως αντιπρόσωποι του θύματος.

Άρθρα 3, 4, 5 και 6 – Δικαιώματα στον τομέα της πληροφόρησης και δικαίωμα των θυμάτων να κατανοούν και να γίνονται κατανοητά

Στόχος των παρόντων άρθρων είναι να εξασφαλιστεί ότι τα θύματα λαμβάνουν επαρκείς πληροφορίες υπό μορφή με την οποία μπορούν να τις κατανοήσουν, ώστε να έχουν τη δυνατότητα να διεκδικούν πλήρως τα δικαιώματά τους και να νοιώθουν ότι τους μεταχειρίζονται με σεβασμό. Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να είναι διαθέσιμες μόλις το θύμα υποβάλει καταγγελία για αξιόποινη πράξη, καθώς και σε τακτική βάση, καθόλη τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας και ανάλογα με την πρόοδο της υπόθεσης. Πρέπει να διαβιβάζονται στα θύματα αρκετά λεπτομερείς πληροφορίες, ώστε να μπορούν να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις για τη συμμετοχή τους στη διαδικασία και για τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους, ιδιαίτερα όταν πρόκειται να αποφασίσουν κατά πόσο θα ζητήσουν να επανεξεταστεί η απόφαση μη άσκησης δίωξης.

Τα θύματα μπορεί, για διάφορους λόγους, να δυσκολεύονται να κατανοήσουν τις πληροφορίες που παρέχονται με τυποποιημένη, γραπτή μορφή. Συγκεκριμένα, τα θύματα μπορεί να μην κατανοούν τη γλώσσα στην οποία οι πληροφορίες είναι γραμμένες ή μπορεί να υπάρχουν άλλοι παράγοντες, όπως η ηλικία τους, η ωριμότητα, οι πνευματικές και συναισθηματικές τους ικανότητες, το επίπεδο στοιχειώδους εκπαίδευσης και διάφορες ανεπάρκειες, για παράδειγμα σε σχέση με την όραση ή την ακοή που μπορεί να δυσχεράνουν την κατανόηση αυτών των πληροφοριών ή να τις εμποδίσουν τελείως. Συνεπώς, οι πληροφορίες πρέπει να παρέχονται σε όσο το δυνατό περισσότερες μορφές, ώστε να λαμβάνονται υπόψη αυτές οι παράμετροι.

Άρθρο 7 – Δικαίωμα πρόσβασης σε υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων

Στόχος του παρόντος άρθρου είναι να εξασφαλιστεί ότι τα θύματα έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες υποστήριξης οι οποίες παρέχουν πληροφορίες και συμβουλές, συναισθηματική και ψυχολογική στήριξη και πρακτική βοήθεια. Τα στοιχεία αυτά είναι συχνά κρίσιμης σημασίας για την αποκατάσταση των θυμάτων και για την ικανότητά τους να αντιμετωπίσουν τις συνέπειες του εγκλήματος και την ταλαιπωρία κάθε ποινικής διαδικασίας.

Η υποστήριξη πρέπει να είναι διαθέσιμη το συντομότερο δυνατό μετά τη διάπραξη εγκλήματος, ανεξάρτητα από το κατά πόσο έχει υποβληθεί η σχετική καταγγελία. Οι υπηρεσίες υποστήριξης μπορεί να αποδειχθούν ιδιαίτερα σημαντικές όσον αφορά την απόφαση του θύματος να προβεί τελικά στην καταγγελία ενός εγκλήματος. Επίσης, τα θύματα μπορούν να ζητήσουν υποστήριξη τόσο κατά τη διάρκεια κάθε διαδικασίας όσο και σε μακροπρόθεσμη βάση. Υπηρεσίες υποστήριξης μπορούν να παρέχονται από κυβερνητικές και μη κυβερνητικές οργανώσεις και δεν πρέπει να περιλαμβάνουν υπερβολικές διαδικασίες και διατυπώσεις που μπορούν να μειώσουν την αποτελεσματικότητα της πρόσβασης στις υπηρεσίες αυτές. Υποστήριξη μπορεί να παρασχεθεί με διάφορους τρόπους, όπως με τη μορφή προσωπικών συναντήσεων, τηλεφωνικής επικοινωνίας ή άλλων μέσων εξ αποστάσεως, προκειμένου να μεγιστοποιηθεί η γεωγραφική κατανομή και διαθεσιμότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών. Ορισμένες ομάδες θυμάτων, συμπεριλαμβανομένων των θυμάτων σεξουαλικής βίας και εγκληματικών πράξεων λόγω προκαταλήψεων, όπως η βία που συνδέεται με το φύλο και τα εγκλήματα φυλετικού μίσους, καθώς και τα θύματα τρομοκρατίας, απαιτούν συχνά υπηρεσίες ειδικής υποστήριξης λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της εγκληματικής πράξης της οποίας έχουν καταστεί θύμα. Οι υπηρεσίες αυτές πρέπει να είναι διαθέσιμες σε όσο το δυνατόν μεγαλύτερη κλίμακα.

Μολονότι η πρόβλεψη υποστήριξης δεν πρέπει να εξαρτάται από την υποβολή καταγγελίας εκ μέρους θύματος στην αστυνομία ή σε άλλες αρμόδιες αρχές, οι αρχές αυτές είναι συχνά σε καλύτερη θέση να ενημερώσουν τα θύματα σχετικά με τη δυνατότητα υποστήριξης. Για τον λόγο αυτόν, τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να δημιουργήσουν κατάλληλο πλαίσιο συνθηκών που να καθιστά δυνατή την παραπομπή των θυμάτων σε υπηρεσίες υποστήριξης, καθώς και να εξασφαλίζεται ότι τηρούνται οι απαιτήσεις προστασίας των δεδομένων.

Άρθρο 8 – Δικαίωμα των θυμάτων να λαμβάνουν αποδεικτικό παραλαβής της καταγγελίας τους

Στόχος του παρόντος άρθρου είναι να εξασφαλιστεί ότι όταν κάποιος υποβάλει καταγγελία για κάποιο έγκλημα, δίδεται στο θύμα επίσημο αποδεικτικό παραλαβής της καταγγελίας στο οποίο μπορεί να παραπέμπει σε κάθε μελλοντική επικοινωνία.

Άρθρο 9 – Δικαίωμα ακρόασης

Στόχος του παρόντος άρθρου είναι να εξασφαλιστεί ότι το θύμα έχει τη δυνατότητα να καταθέσει, κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας, αρχικές και συμπληρωματικές πληροφορίες, απόψεις ή αποδεικτικά στοιχεία. Η ακριβής έκταση αυτού του δικαιώματος διέπεται από το εθνικό δίκαιο και μπορεί να ποικίλει από τα βασικά δικαιώματα επικοινωνίας και παροχής αποδείξεων σε αρμόδια αρχή μέχρις άλλα ευρύτερα δικαιώματα, όπως το δικαίωμα να λαμβάνονται υπόψη οι αποδείξεις που έχουν υποβληθεί, το δικαίωμα να εξασφαλίζεται η συνεκτίμηση ορισμένων αποδεικτικών στοιχείων ή το δικαίωμα παρέμβασης κατά τη διάρκεια της δίκης.

Άρθρο 10 – Δικαιώματα σε περίπτωση απόφασης μη άσκησης δίωξης

Στόχος του παρόντος άρθρου είναι να δοθεί η δυνατότητα στο θύμα να εξακριβώσει ότι έχουν τηρηθεί οι καθορισμένες διαδικασίες και κανόνες και ότι έχει ληφθεί ορθή απόφαση τερματισμού της δίωξης που έχει κινηθεί κατά ενός συγκεκριμένου προσώπου. Οι ακριβείς μηχανισμοί επανεξέτασης εναπόκεινται στο εθνικό δίκαιο. Ωστόσο, η επανεξέταση αυτή, θα πρέπει τουλάχιστον να διενεργείται από διαφορετικό πρόσωπο ή διαφορετική αρχή από αυτήν που έλαβε την αρχική απόφαση μη δίωξης.

Άρθρο 11 – Δικαίωμα εγγυήσεων στο πλαίσιο διαμεσολάβησης και άλλων υπηρεσιών αποκαταστατικής δικαιοσύνης

Οι υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης περιλαμβάνουν διάφορες δραστηριότητες, οι οποίες συνδέονται, προηγούνται, είναι παράλληλες ή μεταγενέστερες της ποινικής διαδικασίας. Οι υπηρεσίες αυτές μπορεί να παρέχονται σε σχέση με ορισμένα είδη εγκλημάτων ή μόνο σε σχέση με ενήλικους ή ανήλικους παραβάτες και μπορεί να συνίστανται, για παράδειγμα, σε διαμεσολάβηση μεταξύ θύματος και δράστη, σε ευρύτερες οικογενειακές συναντήσεις (family group conferencing) και σε κύκλους καθορισμού της ποινής (sentencing circles).

Στόχος του παρόντος άρθρου είναι να εξασφαλιστεί ότι, στις περιπτώσεις που παρέχονται τέτοιου είδους υπηρεσίες, υπάρχουν μέτρα διασφάλισης που εξασφαλίζουν ότι το θύμα δεν γίνεται αντικείμενο περαιτέρω θυματοποίησης λόγω της διαδικασίας. Οι υπηρεσίες αυτές θα πρέπει να έχουν ως πρωταρχικό κριτήριο τα συμφέροντα και τις ανάγκες του θύματος, την αποκατάσταση της βλάβης που αυτό υπέστη και την αποφυγή άλλης βλάβης. Η συμμετοχή του θύματος πρέπει να είναι εθελοντική. Αυτό σημαίνει επίσης ότι ο θύμα έχει επαρκή γνώση

των κινδύνων και των πλεονεκτημάτων, ώστε να μπορεί να προβαίνει σε συνειδητή επιλογή. Επίσης αυτό σημαίνει ότι ορισμένα στοιχεία όπως ανισορροπίες συσχετισμού δυνάμεων, η ηλικία, η ωριμότητα ή η νοητική ικανότητα του θύματος, δηλαδή στοιχεία που μπορούν να περιορίσουν ή να μειώσουν την ικανότητά του να κάνει συνειδητή επιλογή ή στοιχεία που μπορούν να έχουν αρνητικές επιπτώσεις για το θύμα, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τη παραπομπή της υπόθεσης στην αποκαταστατική δικαιοσύνη και κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αποκατάστασης. Ενώ οι ιδιωτικές διαδικασίες πρέπει γενικά να έχουν εμπιστευτικό χαρακτήρα, εκτός από τις περιπτώσεις που έχει συμφωνηθεί διαφορετικά από τους διαδίκους, ορισμένοι παράγοντες, όπως απειλές που ασκούνται κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ενδέχεται να πρέπει να γνωστοποιηθούν για το κοινό συμφέρον. Τέλος, κάθε συμφωνία μεταξύ των διαδίκων πρέπει να γίνεται σε εθελοντική βάση.

Άρθρο 13 – Δικαίωμα επιστροφής εξόδων

Η διάταξη αυτή ανταποκρίνεται στην απόφαση-πλαίσιο 2001 για τη χορήγηση του δικαιώματος επιστροφής εξόδων στα θύματα που συμμετέχουν σε ποινική διαδικασία. Επίσης, προβλέπει επιστροφή εξόδων σε περίπτωση που το θύμα παρίσταται στη δίκη χωρίς να συμμετέχει στην ίδια τη διαδικασία. Στόχος είναι να εξασφαλιστεί ότι τα θύματα δεν κωλύονται να παραστούν στη δίκη, λόγω των περιορισμένων χρηματοοικονομικών τους μέσων, και ότι απονέμεται δικαιοσύνη.

Άρθρο 18 – Προσδιορισμός ευάλωτων θυμάτων

Στόχος του παρόντος άρθρου είναι να εξασφαλιστεί ότι τα θύματα τυγχάνουν εξατομικευμένης μεταχείρισης και ότι θεσπίζεται συνεκτικός μηχανισμός για τον προσδιορισμό ευάλωτων θυμάτων τα οποία μπορεί να χρειαστούν ειδικά μέτρα κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας.

Όλα τα θύματα εγκληματικών πράξεων είναι εξ ορισμού ευάλωτα και επομένως χρειάζονται λεπτή και προσεκτική μεταχείριση. Ωστόσο, ορισμένα θύματα, διατρέχουν ιδιαίτερο κίνδυνο να υποστούν περαιτέρω θυματοποίηση ή εκφοβισμό από τον κατηγορούμενο, από τον ύποπτο ή από τους συνεργάτες του. Επίσης, η συμμετοχή στην ποινική διαδικασία στο πλαίσιο κατάθεσης ή άλλων μορφών συμμετοχής προκαλεί για ορισμένα θύματα τον κίνδυνο να αντιμετωπίσουν κι άλλα προβλήματα ή να υποστούν περαιτέρω βλάβη. Για τα θύματα αυτά απαιτούνται ειδικά μέτρα προκειμένου να ελαχιστοποιηθούν οι πιθανότητες να υποστούν περαιτέρω βλάβη.

Το παρόν άρθρο προβλέπει ότι ο ευάλωτος χαρακτήρας των θυμάτων να υποστούν τέτοιου είδους βλάβη καθορίζεται από τα προσωπικά τους χαρακτηριστικά και από τη φύση ή το είδος της εγκληματικής πράξης που έχουν υποστεί. Η πλειοψηφία των παιδιών και των ατόμων με αναπηρία είναι ιδιαίτερα ευάλωτα λόγω των προσωπικών τους χαρακτηριστικών. Ως ομάδα, μπορούν να αναγνωριστούν αμέσως ως ευάλωτα άτομα και στις περισσότερες περιπτώσεις έχουν ανάγκη ειδικών μέτρων. Τα θύματα που ανήκουν σε άλλες κατηγορίες οι οποίες ορίζονται ανάλογα με τη φύση ή το είδος του εγκλήματος, όπως τα θύματα σεξουαλικής βίας, συμπεριλαμβανομένης της εκμετάλλευσης, και τα θύματα εμπορίας είναι επίσης, στις περισσότερες περιπτώσεις ευάλωτα για περαιτέρω θυματοποίηση κατά τη διάρκεια της διαδικασίας.

Παράλληλα, το άρθρο αυτό αναγνωρίζει ότι τα θύματα αντιδρούν με διαφορετικούς τρόπους σε εγκληματικές πράξεις και έχουν διαφορετικές ανάγκες και διαφορετικά ευάλωτα σημεία. Έτσι, ένα θύμα μπορεί να είναι ευάλωτο, μολονότι δεν εμπίπτει σε ειδική κατηγορία

ευάλωτου θύματος. Συνεπώς, πρέπει να θεσπιστεί ένας μηχανισμός ατομικής αξιολόγησης που να εξασφαλίζει ότι όλα τα ευάλωτα θύματα αναγνωρίζονται και προστατεύονται κατάλληλα. Η προσέγγιση αυτή είναι καθοριστικής σημασίας για να διευκολυνθεί η αποκατάσταση των θυμάτων και να εξασφαλιστεί ότι τους παρέχεται κατάλληλη βοήθεια και προστασία τόσο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας όσο και μεταγενέστερα. Η προσέγγιση αυτή μεγιστοποιεί τη δυνατότητα πρόληψης της επακόλουθης και επαναλαμβανόμενης θυματοποίησης και του εκφοβισμού και δίνει τη δυνατότητα στο θύμα να έχει αποτελεσματική πρόσβαση στη δικαιοσύνη. Ωστόσο, η προσέγγιση αυτή πρέπει να υιοθετείται σε βαθμό ανάλογο με την πιθανότητα να κινηθεί ποινική διαδικασία και να ζητηθούν ειδικά μέτρα από το θύμα. Ιδιαίτερα, η σοβαρότητα του εγκλήματος που διαπράχθηκε και ο βαθμός της εμφανούς βλάβης που υπέστη το θύμα αποτελούν χρήσιμη ένδειξη για τον βαθμό κάθε ιδιαίτερης ατομικής αξιολόγησης.

Η ατομική αξιολόγηση πρέπει να προσδιορίζει τις ανάγκες ενός θύματος κατά τη διαδικασία και τις ενδεχόμενες απαιτήσεις παραπομπής σε υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων. Οι δημόσιοι λειτουργοί, που έρχονται πρώτοι σε επαφή με ένα θύμα μετά την καταγγελία της αξιόποινης πράξης, πρέπει να είναι καταρτισμένοι και να έχουν πρόσβαση σε κατάλληλη καθοδήγηση, εργαλεία ή πρωτόκολλα, ώστε να τους δίνεται η δυνατότητα να εκτιμήσουν τις ανάγκες των θυμάτων με συνεκτικό τρόπο.

Οι ατομικές αξιολογήσεις πρέπει να λαμβάνουν υπόψη κάθε παράγοντα που μπορεί να αυξήσει την πιθανότητα να καταστεί ένα θύμα αντικείμενο περαιτέρω θυματοποίησης ή εκφοβισμού κατά τη διάρκεια της διαδικασίας. Ιδιαίτερα, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ακόλουθοι παράγοντες: ηλικία, φύλο και ταυτότητα του φύλου, εθνότητα, φυλή, θρησκεία, γενετήσιος προσανατολισμός, κατάσταση της υγείας, αναπηρία, δυσχέρειες επικοινωνίας, σχέση ή εξάρτηση με το ύποπτο ή κατηγορούμενο πρόσωπο, προηγούμενες εμπειρίες σχετικά με εγκληματικότητα και με το είδος ή τη φύση του εγκλήματος, όπως εγκληματικές πράξεις λόγω προκαταλήψεων, οργανωμένο έγκλημα ή τρομοκρατία. Τα θύματα τρομοκρατικών πράξεων χρειάζονται ιδιαίτερη προσοχή κατά την αξιολόγηση, δεδομένης της πολυποικίλης φύσης αυτών των πράξεων που κυμαίνονται από πράξεις μαζικής τρομοκρατίας μέχρι στοχοθετημένη τρομοκρατία κατά συγκεκριμένων ατόμων.

Άρθρο 19 – Δικαίωμα να αποφεύγεται η επαφή μεταξύ θύματος και δράστη

Το άρθρο αυτό αντικατοπτρίζει την προσέγγιση που υιοθετήθηκε στο άρθρο 8 της απόφασης-πλαίσιου 2001 με σκοπό να εξασφαλιστεί ότι όταν ένα θύμα πρέπει να επισκεφθεί έναν χώρο λόγω της συμμετοχής του σε ποινική διαδικασία, πρέπει να λαμβάνονται κατάλληλα μέτρα για να εξασφαλιστεί ότι δεν θα υποχρεωθεί να έλθει σε επαφή με ύποπτα ή κατηγορούμενα πρόσωπα. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με διάφορα μέσα, όπως με τη δημιουργία χωριστών χώρων αναμονής και με τον έλεγχο της άφιξης των θυμάτων και των κατηγορουμένων. Η άριστη πρακτική και η καθοδήγηση που παρέχεται στους δημόσιους λειτουργούς μπορεί να αποτελέσουν επίσης σημαντική πηγή πληροφοριών για τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να αποφεύγεται η επαφή μεταξύ των διαδίκων.

Άρθρο 20 – Δικαίωμα προστασίας των θυμάτων κατά την εξέτασή τους στο πλαίσιο ποινικής έρευνας

Στόχος του παρόντος άρθρου είναι να αποφεύγεται η επακόλουθη θυματοποίηση και να εξασφαλίζεται ότι το θύμα εξετάζεται το συντομότερο δυνατό, ότι διευκολύνεται η επαφή με τις αρχές και ότι περιορίζονται στο μέτρο του δυνατού οι άνευ λόγου επαφές του θύματος με τις αρχές αυτές. Κατά την απόφαση του χρόνου διενέργειας της εξέτασης θα πρέπει να

λαμβάνονται υπόψη, στο μέτρο του δυνατού, οι ανάγκες του θύματος, καθώς και κάθε επείγουσα ανάγκη όσον αφορά τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων. Τα θύματα μπορούν να συνοδεύονται από πρόσωπο εμπιστοσύνης της δικής τους επιλογής. Η δυνατότητα αυτή δεν πρέπει να περιορίζεται παρά μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις και, τότε μόνο σε σχέση με κάποιο συγκεκριμένο πρόσωπο. Στην περίπτωση αυτή, πρέπει να επιτρέπεται στο θύμα να συνοδεύεται από άλλο πρόσωπο της επιλογής του.

Άρθρα 21 και 22 – Δικαίωμα προστασίας ευάλωτων θυμάτων, καθώς και παιδιών, κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας

Στόχος του παρόντος άρθρου είναι να εξασφαλιστεί ότι, όταν τα θύματα έχουν αναγνωρισθεί ως ευάλωτα για περαιτέρω θυματοποίηση ή εκφοβισμό, λαμβάνονται κατάλληλα μέτρα για να αποφευχθεί τέτοιου είδους βλάβη. Τα μέτρα αυτά πρέπει να είναι διαθέσιμα καθόλη τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας, τόσο κατά τη διάρκεια του αρχικού σταδίου ανάκρισης ή του σταδίου δίωξης, όσο και κατά τη διάρκεια της ίδιας της δίκης και η φύση τους θα κυμαίνεται ανάλογα με το στάδιο της διαδικασίας.

Κατά τη διάρκεια της ποινικής έρευνας, πρέπει να τηρείται ελάχιστο επίπεδο προστασίας όσον αφορά τις διαδικασίες εξέτασης με το θύμα. Οι διαδικασίες αυτές πρέπει να διενεργούνται με ευαισθησία και οι υπάλληλοι θα πρέπει να έχουν λάβει κατάλληλη κατάρτιση για τον σκοπό αυτό. Η κατάρτιση αυτή θα πρέπει να εξασφαλίζει ότι οι υπάλληλοι γνωρίζουν κατάλληλες μεθόδους εξέτασης οι οποίες λαμβάνουν υπόψη την ιδιαίτερη κατάσταση του θύματος, περιορίζουν στο ελάχιστο την τλαιπωρία του και βελτιώνουν, στο μέτρο του δυνατού, τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων υψηλής ποιότητας. Για τον σκοπό αυτόν, ανάλογα με τον ευάλωτο χαρακτήρα του θύματος, μπορεί να απαιτηθεί η εξέταση του θύματος να διενεργείται μόνο σε κατάλληλους χώρους. Αυτό μπορεί να σημαίνει χώρους στους οποίους είναι δυνατή η μαγνητοσκόπηση της εξέτασης ή απλά χώρους εξοπλισμένους, για παράδειγμα, με έπιπλα κατάλληλα προσαρμοσμένα για παιδιά ή για άτομα με αναπηρία.

Η διαδικασία της εξέτασης μπορεί να είναι πολύ τραυματική για τα ευάλωτα θύματα, ιδιαίτερα όταν η εγκληματική πράξη έχει πολύ προσωπικό χαρακτήρα. Η ανάπτυξη κλίματος εμπιστοσύνης με το αρμόδιο για την εξέταση πρόσωπο αποτελεί σημαντικό παράγοντα και μπορεί να χρειαστεί αρκετό χρόνο. Επομένως, σύμφωνα με το άρθρο αυτό, στις περισσότερες περιπτώσεις, ένα ευάλωτο θύμα πρέπει να εξετάζεται από το ίδιο πρόσωπο. Εξαιρέσεις επιτρέπονται για λόγους καλής διαχείρισης, όπως η περίπτωση επείγουσας ανάγκης να εξεταστεί ένα άλλο άτομο ή η μη διαθεσιμότητα του συνηθισμένου αρμόδιου για την εξέταση υπαλλήλου. Για παρόμοιους λόγους, σε περιπτώσεις σεξουαλικής βίας, τα θύματα πρέπει να έχουν το δικαίωμα να εξετάζονται από πρόσωπο του ίδιου φύλου.

Κατά τη διάρκεια της ίδιας της δίκης, η προστασία από εκφοβισμό, ηθελημένο ή όχι, είναι επίσης καθοριστικός παράγοντας για τον καθορισμό κατάλληλων μέτρων προστασίας. Το παρόν άρθρο θεσπίζει τα ελάχιστα μέτρα για τον σκοπό αυτόν, καθώς και για την ελαχιστοποίηση της τραυματικής εμπειρίας, ιδιαίτερα, όσον αφορά τις καταθέσεις μαρτύρων. Προβλέπονται επίσης μέτρα που δίνουν τη δυνατότητα στο θύμα να αποφύγει κάθε οπτική επαφή με τον κατηγορούμενο, καθώς και μέτρα για τον αποκλεισμό ορισμένων μελών του κοινού και του τύπου. Ιδιαίτερα, για να εξασφαλιστεί η τήρηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων ενός κατηγορούμενου ή ύποπτου προσώπου, η απόφαση για τη λήψη τέτοιου είδους μέτρων επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια του δικαστηρίου. Ωστόσο, το γεγονός ότι το θύμα είναι παιδί, άτομο με αναπηρία, θύμα σεξουαλικής βίας ή εμπορίας των ανθρώπων,

θα πρέπει, σε συνδυασμό με την ατομική αξιολόγηση, να αποτελέσει ισχυρό δείκτη της ανάγκης εφαρμογής μέτρων προστασίας.

Δεδομένου του ιδιαίτερα ευάλωτου χαρακτήρα των παιδιών, πρέπει να προβλεφθούν συμπληρωματικά μέτρα τα οποία θα χρησιμοποιούνται σε κανονικές περιστάσεις. Το άρθρο 22 προβλέπει ότι οι διαδικασίες εξέτασης μπορούν να μαγνητοσκοπούνται και οι μαγνητοσκοπήσεις αυτές να χρησιμοποιούνται ως αποδεικτικά στοιχεία στο δικαστήριο και ότι, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες το παιδί δεν έχει αντιπρόσωπο, η δικαστική αρχή θα πρέπει να διορίσει έναν.

Άρθρο 24 – Κατάρτιση των επαγγελματιών του κλάδου

Στόχος του παρόντος άρθρου είναι να ορίσει τις απαιτήσεις για την κατάρτιση των δημόσιων λειτουργών που έρχονται σε επικοινωνία με θύματα. Το επίπεδο, το είδος και η συχνότητα της κατάρτισης, καθώς και κάθε ειδικότητας, πρέπει να καθορίζεται ανάλογα με τον βαθμό και τη φύση της επικοινωνίας των δημόσιων λειτουργών με τα θύματα και, ιδιαίτερα, ανάλογα με το κατά πόσον έρχονται σε επαφή με ειδικές ομάδες θυμάτων.

Η κατάρτιση θα πρέπει να καλύπτει θέματα που θα βοηθήσουν τους υπαλλήλους να μεταχειρίζονται τα θύματα με σεβασμό, να προσδιορίζουν τις ανάγκες τους για προστασία και να τους παρέχουν τις κατάλληλες πληροφορίες, έτσι ώστε να τους βοηθήσουν να αντιμετωπίσουν τη διαδικασία και να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους. Η κατάρτιση αυτή πρέπει να αφορά θέματα όπως η ευαισθητοποίηση σχετικά με τα αρνητικά αποτελέσματα εγκληματικών πράξεων στα θύματα και τον κίνδυνο επακόλουθης θυματοποίησης, ικανότητες και γνώσεις, μεταξύ των οποίων ειδικά μέτρα και τεχνικές που απαιτούνται για να βοηθήσουν τα θύματα και να ελαχιστοποιήσουν τις τραυματικές εμπειρίες που τους έχουν προκληθεί, ιδιαίτερα λόγω επακόλουθης θυματοποίησης, η αναγνώριση και η πρόληψη του εκφοβισμού, των απειλών και των βλαβών στα οποία τα θύματα είναι στόχος, η διαθεσιμότητα υπηρεσιών για την παροχή πληροφοριών και ειδικής υποστήριξης ανάλογα με τις ανάγκες των θυμάτων και τα μέσα πρόσβασης στις υπηρεσίες αυτές.

Επιπλέον, το παρόν άρθρο εξασφαλίζει ότι τα πρόσωπα που παρέχουν στα θύματα υπηρεσίες υποστήριξης ή αποκαταστατικής δικαιοσύνης θα πρέπει να έχουν κατάλληλο επίπεδο κατάρτισης, ώστε να μεταχειρίζονται τα θύματα με σεβασμό και αμεροληψία και να παρέχουν τις υπηρεσίες τους με επαγγελματική δεοντολογία.

4. ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑΣ

Ο σκοπός της παρούσας πρότασης δεν μπορεί να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη και μόνο, δεδομένου ότι η πρόταση αποσκοπεί στην προώθηση της εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών. Αυτό σημαίνει ότι είναι σημαντικό να συμφωνηθούν κοινά ελάχιστα πρότυπα, τα οποία θα εφαρμόζονται στο σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η πρόταση θα οδηγήσει στην προσέγγιση των ουσιωδών κανόνων για τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία των θυμάτων εγκληματικών πράξεων με σκοπό την οικοδόμηση αμοιβαίας εμπιστοσύνης.

Επιπλέον, η θυματοποίηση έχει διασυνοριακή διάσταση, δεδομένου ότι σημαντικός αριθμός πολιτών της ΕΕ ζουν, εργάζονται και ταξιδεύουν σε διάφορα μέρη της ΕΕ και καθίστανται θύματα εγκληματικών πράξεων ενώ βρίσκονται στο εξωτερικό. Τα άτομα που βρίσκονται στην κατάσταση αυτή μπορεί να έχουν ιδιαίτερη δυσκολία να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους και η δικαστική διαδικασία μπορεί να τους επιβάλει πρόσθετες επιβαρύνσεις. Οι πολίτες

πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να απολαμβάνουν ελάχιστο επίπεδο δικαιωμάτων σε ολόκληρη την ΕΕ.

Κατά συνέπεια, η πρόταση είναι σύμφωνη με την αρχή της επικουρικότητας.

5. ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑΣ

Η πρόταση συνάδει με την αρχή της αναλογικότητας κατά το ότι περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο μέτρο για την επίτευξη του δεδηλωμένου της στόχου σε ευρωπαϊκό επίπεδο και δεν υπερβαίνει το μέτρο που είναι αναγκαίο για τον σκοπό αυτό.

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων εγκληματικών πράξεων

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 82 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής²⁰,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών²¹,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Η Ευρωπαϊκή Ένωση θέτει ως στόχο τη διατήρηση και την ανάπτυξη ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, ακρογωνιαίος λίθος του οποίου είναι η αμοιβαία αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων σε αστικές και ποινικές υποθέσεις.
- (2) Η Ένωση έχει αναλάβει δέσμευση όσον αφορά την προστασία των θυμάτων εγκληματικών πράξεων και τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων και έχει εγκρίνει την απόφαση-πλαίσιο 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 15 Μαρτίου 2001, σχετικά με το καθεστώς των θυμάτων στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας. Σύμφωνα με το πρόγραμμα της Στοκχόλμης, που εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κατά τη σύνοδό του στις 10 και 11 Δεκεμβρίου 2009, ζητήθηκε από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να εξετάσουν τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να βελτιωθούν η νομοθεσία και τα μέτρα πρακτικής υποστήριξης για την προστασία των θυμάτων.
- (3) Το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 2009, σχετικά με την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών κάλεσε τα κράτη μέλη να βελτιώσουν τις εθνικές νομοθεσίες και πολιτικές τους εναντίον κάθε μορφής βίας κατά των γυναικών και να αναλάβουν δράσεις για την αντιμετώπιση των αιτιών της βίας κατά των γυναικών, ιδίως με την εφαρμογή προληπτικών μέτρων, και επίσης κάλεσε την Ένωση

²⁰ ΕΕ C [...] της [...], σ. [...].

²¹ ΕΕ C [...] της [...], σ. [...].

να διασφαλίσει το δικαίωμα όλων των θυμάτων βίας στη συνδρομή και την υποστήριξη.

- (4) Στο άρθρο 82 παράγραφος 2 της συνθήκης προβλέπεται η θέσπιση ελάχιστων κανόνων εφαρμοστέων στα κράτη μέλη προκειμένου να διευκολυνθεί η αμοιβαία αναγνώριση δικαστικών αποφάσεων και διαταγών, καθώς και η αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις που έχουν διασυνοριακή διάσταση. Το άρθρο 82 παράγραφος 2 στοιχείο γ) αναφέρεται στα «δικαιώματα των θυμάτων εγκληματικών πράξεων» ως έναν από τους τομείς στους οποίους δύναται να θεσπιστούν ελάχιστοι κανόνες.
- (5) Οι εγκληματικές πράξεις συνιστούν προσβολή κατά του κοινωνικού ιστού, καθώς και παραβίαση των ατομικών δικαιωμάτων των θυμάτων. Επομένως, τα θύματα πρέπει να αναγνωρίζονται και να τυγχάνουν μεταχείρισης με σεβασμό, ευαισθησία και επαγγελματισμό σε κάθε επικοινωνία με όλες τις δημόσιες αρχές, τις υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων ή τις υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης και να λαμβάνονται υπόψη η προσωπική τους κατάσταση και οι άμεσες ανάγκες τους, η ηλικία, το φύλο, η αναπηρία και ο βαθμός ωριμότητας, καθώς και να εξασφαλίζεται ο πλήρης σεβασμός της φυσικής, νοητικής και ηθικής τους ακεραιότητας. Τα θύματα πρέπει να προστατεύονται από επακόλουθη και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση και εκφοβισμό, να δέχονται κατάλληλη υποστήριξη που να διευκολύνει την αποκατάστασή τους και να έχουν κατάλληλη πρόσβαση στις υπηρεσίες της δικαιοσύνης.
- (6) Η παρούσα οδηγία αποσκοπεί να τροποποιήσει και να επεκτείνει τις διατάξεις της απόφασης-πλαίσιο 2001/220/ΔΕΥ. Δεδομένου ότι οι τροποποιήσεις που πρέπει να επέλθουν είναι ουσιαστικές ως προς τον αριθμό και τη φύση τους, η απόφαση-πλαίσιο θα πρέπει για λόγους σαφήνειας να αντικατασταθεί στο σύνολό της.
- (7) Η παρούσα οδηγία σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται από τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ιδιαίτερα, προσπαθεί να προωθήσει το δικαίωμα στην αξιοπρέπεια, τη ζωή, τη φυσική και νοητική ακεραιότητα, την ιδιωτική και οικογενειακή ζωή, το δικαίωμα ιδιοκτησίας, καθώς και τα δικαιώματα των παιδιών, των ηλικιωμένων και των ατόμων με αναπηρία, και το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη.
- (8) Η παρούσα οδηγία ορίζει τους ελάχιστους κανόνες. Τα κράτη μέλη μπορούν να επεκτείνουν τα δικαιώματα που ορίζονται στην παρούσα οδηγία προκειμένου να παράσχουν υψηλότερο επίπεδο προστασίας.
- (9) Η ιδιότητα του θύματος θα πρέπει να αναγνωρίζεται ανεξάρτητα από τον εντοπισμό, τη σύλληψη, την ποινική δίωξη ή την καταδίκη του δράστη, και ανεξάρτητα από την οικογενειακή σχέση μεταξύ δράστη και θύματος. Τα μέλη της οικογένειας των θυμάτων βλέπτονται επίσης ως αποτέλεσμα της εγκληματικής πράξης, ιδιαίτερα τα μέλη της οικογένειας θανόντος θύματος, τα οποία έχουν νόμιμα συμφέροντα στην ποινική διαδικασία. Επομένως, βάσει της παρούσας οδηγίας, θα πρέπει να τυγχάνουν προστασίας και τα έμμεσα θύματα. Τα θύματα χρειάζονται κατάλληλη υποστήριξη και συνδρομή ήδη πριν από την καταγγελία της αξιόποινης πράξης. Η υποστήριξη αυτή μπορεί να αποδειχθεί καθοριστικής σημασίας τόσο για την αποκατάσταση του θύματος όσο και για την απόφασή του να καταγγείλει τελικά την αξιόποινη πράξη.

- (10) Κατά την παροχή πληροφοριών στα θύματα, θα πρέπει να δίδονται επαρκείς λεπτομέρειες, ώστε να εξασφαλίζεται ότι η μεταχείριση των θυμάτων γίνεται με σεβασμό και ότι τους παρέχεται η δυνατότητα να προβαίνουν σε τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά με τη συμμετοχή τους στη διαδικασία, καθώς και να διεκδικούν τα δικαιώματά τους. Ως προς αυτό, είναι σημαντικό να τους παρέχονται πληροφορίες που τους επιτρέπουν να γνωρίζουν την τρέχουσα κατάσταση κάθε διαδικασίας και την πρόοδο που έχει σημειωθεί. Επίσης, είναι σημαντικό να παρέχονται στα θύματα πληροφορίες που τους δίνουν τη δυνατότητα να αποφασίσουν κατά πόσο θα ζητήσουν να επανεξεταστεί απόφαση μη δίωξης.
- (11) Οι πληροφορίες και συμβουλές που παρέχονται από τις δημόσιες αρχές, τις υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων ή τις υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης θα πρέπει, στο μέτρο του δυνατού, να λαμβάνουν διάφορες μορφές, ώστε να γίνονται κατανοητές από το θύμα. Επίσης, θα πρέπει να εξασφαλίζεται ότι το ίδιο το θύμα μπορεί να γίνεται κατανοητό κατά τη διάρκεια της διαδικασίας. Ως προς αυτό, πρέπει να εξετάζεται εάν το θύμα γνωρίζει τη γλώσσα που χρησιμοποιείται για την παροχή πληροφοριών, η ηλικία του, η ωριμότητα, οι πνευματικές και συναισθηματικές του ικανότητες, το επίπεδο στοιχειώδους εκπαίδευσης και κάθε νοητική ή φυσική ανεπάρκεια, όπως για παράδειγμα σε σχέση με την όραση ή την ακοή. Επίσης, κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη ενδεχόμενες αδυναμίες επικοινωνίας του θύματος.
- (12) Η δικαιοσύνη δεν μπορεί να αποδοθεί αποτελεσματικά εάν το θύμα δεν μπορέσει να εξηγήσει με τον κατάλληλο τρόπο τις περιστάσεις του εγκλήματος που υπέστη και να καταθέσει τα αποδεικτικά του στοιχεία με μορφή κατανοητή για τις αρμόδιες αρχές. Είναι επίσης σημαντικό να εξασφαλιστεί ότι η μεταχείριση του θύματος γίνεται με σεβασμό και ότι μπορεί να διεκδικήσει τα δικαιώματά του. Συνεπώς, πρέπει να υπάρχει πάντα διαθέσιμη δωρεάν υπηρεσία διερμηνείας κατά τη διάρκεια της εξέτασης του θύματος και για τη δυνατότητά του να συμμετάσχει στην ακροαματική διαδικασία. Όσον αφορά άλλες πτυχές της ποινικής διαδικασίας, η ανάγκη υπηρεσίας διερμηνείας και μετάφρασης μπορεί να ποικίλλει ανάλογα με ειδικά θέματα, το καθεστώς του θύματος, τη συμμετοχή του στη διαδικασία και ορισμένα άλλα ειδικά δικαιώματα τα οποία απολαμβάνει. Στις περιπτώσεις αυτές, υπηρεσίες διερμηνείας και μετάφρασης πρέπει να παρέχονται μόνο στον βαθμό που απαιτείται προκειμένου τα θύματα να ασκήσουν τα δικαιώματά τους.
- (13) Η υποστήριξη που παρέχεται από κυβερνητικές ή μη κυβερνητικές οργανώσεις πρέπει να είναι διαθέσιμη από τη στιγμή που έχει διαπραχθεί το έγκλημα, καθώς και καθόλη τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας, καθώς και μεταγενέστερα, σύμφωνα με τις ανάγκες του θύματος. Η υποστήριξη πρέπει να παρέχεται με διάφορα μέσα, χωρίς υπερβολικές διατυπώσεις και με επαρκή γεωγραφική κατανομή, ώστε να δίδεται η δυνατότητα σε όλα τα θύματα να έχουν πρόσβαση σ'αυτές τις υπηρεσίες. Ορισμένες κατηγορίες θυμάτων, όπως τα θύματα σεξουαλικής βίας, βίας συνδεδεμένης με το φύλο, το φυλετικό μίσος ή άλλων εγκληματικών πράξεων λόγω προκαταλήψεων, καθώς και τα θύματα τρομοκρατίας, μπορεί να ζητήσουν υπηρεσίες ειδικής υποστήριξης λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της εγκληματικής πράξης την οποίαν έχουν υποστεί.
- (14) Μολονότι η παροχή υποστήριξης δεν πρέπει να εξαρτάται από την υποβολή καταγγελίας εκ μέρους θύματος σε αρμόδια αρχή, όπως στην αστυνομία, οι αρχές αυτές είναι συχνά οι πλέον κατάλληλες για να ενημερώσουν τα θύματα για τις

δυνατότητες υποστήριξης. Για τον λόγο αυτόν, τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να δημιουργήσουν κατάλληλο πλαίσιο συνθηκών που να καθιστά δυνατή την παραπομπή των θυμάτων σε υπηρεσίες υποστήριξης, εξασφαλίζοντας κυρίως ότι τηρούνται οι απαιτήσεις προστασίας των δεδομένων.

- (15) Η επανεξέταση κάθε απόφασης μη άσκησης δίωξης πρέπει να πραγματοποιείται από διαφορετικό πρόσωπο ή αρχή από αυτήν που έλαβε την αρχική απόφαση. Οι μηχανισμοί ή οι διαδικασίες που διέπουν την επανεξέταση αυτή πρέπει να εφαρμόζονται σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.
- (16) Οι υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης, όπως η διαμεσολάβηση μεταξύ θύματος και δράστη, οι ευρύτερες οικογενειακές συναντήσεις και οι κύκλοι καθορισμού της ποινής, μπορεί να ωφελήσουν σε μεγάλο βαθμό το θύμα, αλλά απαιτούν ορισμένες διασφαλίσεις προκειμένου να αποφευχθεί η περαιτέρω θυματοποίηση. Οι υπηρεσίες αυτές θα πρέπει να έχουν ως πρωταρχικό κριτήριο τα συμφέροντα και τις ανάγκες του θύματος, την αποκατάσταση της βλάβης που υπέστη και την πρόληψη άλλης βλάβης. Κατά την παραπομπή υπόθεσης στην αποκαταστατική δικαιοσύνη και κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αποκατάστασης, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη ορισμένοι παράγοντες όπως οι ανισορροπίες συσχετισμού δυνάμεων, η ηλικία, η ωριμότητα ή η νοητική ικανότητα του θύματος, οι οποίοι μπορούν να περιορίσουν ή να μειώσουν την ικανότητά του να κάνει συνειδητή επιλογή ή να έχουν αρνητικές επιπτώσεις για το θύμα. Ενώ οι ιδιωτικές διαδικασίες πρέπει γενικά να έχουν εμπιστευτικό χαρακτήρα, εκτός από τις περιπτώσεις που έχει συμφωνηθεί διαφορετικά από τους διαδίκους, ορισμένοι παράγοντες, όπως απειλές που ασκούνται κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ενδέχεται να πρέπει να γνωστοποιηθούν για το κοινό συμφέρον.
- (17) Κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας, ορισμένα θύματα είναι ιδιαίτερα ευάλωτα σε επακόλουθη και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση και εκφοβισμό από τον δράστη και τους συνεργάτες του. Αυτός ο ευάλωτος χαρακτήρας μπορεί να αναγνωριστεί σε μεγάλο βαθμό από τα προσωπικά χαρακτηριστικά του θύματος, καθώς και από το είδος και τη φύση του εγκλήματος. Σ'αυτή τη βάση, ορισμένα θύματα όπως παιδιά, άτομα με αναπηρία, θύματα σεξουαλικής βίας και θύματα εμπορίας είναι στις περισσότερες περιπτώσεις ευάλωτα για περαιτέρω θυματοποίηση και έχουν ανάγκη ειδικών μέτρων προστασίας. Η πρόσβαση σ'αυτά τα μέτρα προστασίας πρέπει να περιορίζεται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όπως στις περιπτώσεις εξισορρόπησης των θεμελιωδών δικαιωμάτων του κατηγορούμενου ή ύποπτου προσώπου, ή όταν το επιθυμεί το ίδιο το θύμα. Όσον αφορά τα θύματα εμπορίας και τα παιδιά που καθίστανται θύματα σεξουαλικής κακοποίησης και σεξουαλικής εκμετάλλευσης, καθώς και παιδικής πορνογραφίας, η παρούσα οδηγία δεν ασχολείται με ορισμένα θέματα που τα αφορούν, εάν αυτά έχουν ήδη ρυθμιστεί με συγκεκριμένες και λεπτομερείς διατάξεις οι οποίες περιλαμβάνονται σε άλλα μέσα τα οποία έχουν εγκριθεί ή βρίσκονται στο στάδιο διαπραγμάτευσης.
- (18) Εκτός από αυτές τις κατηγορίες, κάθε άτομο μπορεί να είναι ευάλωτο λόγω των προσωπικών χαρακτηριστικών του και της φύσης του εγκλήματος που έχει υποστεί. Μόνο μέσω ατομικής αξιολόγησης, η οποία διεξάγεται το συντομότερο δυνατό από τους αρμόδιους για τη διατύπωση συστάσεων σχετικά με μέτρα προστασίας, μπορεί να αναγνωριστεί αποτελεσματικά ο ευάλωτος χαρακτήρας των θυμάτων. Η αξιολόγηση αυτή θα πρέπει να λαμβάνει ιδίως υπόψη την ηλικία, το φύλο και την ταυτότητα του φύλου, την εθνότητα, τη φυλή, τη θρησκεία, τον γενετήσιο

προσανατολισμό, την κατάσταση της υγείας, ενδεχόμενη αναπηρία, τις δυσχέρειες επικοινωνίας, τη σχέση ή την εξάρτηση με το ύποπτο ή κατηγορούμενο πρόσωπο, προηγούμενες εμπειρίες σχετικά με εγκληματικές πράξεις, το είδος ή τη φύση του εγκλήματος, όπως οργανωμένο έγκλημα, τρομοκρατία ή εγκληματικές πράξεις λόγω προκαταλήψεων και, ενδεχομένως, την αλλοδαπότητα του θύματος. Τα θύματα τρομοκρατικών πράξεων απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή κατά την αξιολόγηση, δεδομένης της πολυποίκιλης φύσης αυτών των πράξεων που κυμαίνονται από μαζικές πράξεις τρομοκρατίας μέχρι στοχοθετημένη τρομοκρατία κατά συγκεκριμένων ατόμων.

- (19) Τα θύματα τα οποία θεωρούνται ευάλωτα θα πρέπει να τυγχάνουν κατάλληλων μέτρων προστασίας κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας. Η ακριβής φύση και έκταση αυτών των μέτρων θα πρέπει να προσδιορίζεται μέσω ατομικής αξιολόγησης, στο πλαίσιο συζητήσεων με το θύμα και με βάση τη διακριτική ευχέρεια του δικαστή. Οι ανησυχίες και οι φόβοι των θυμάτων σε σχέση με τη διαδικασία θα πρέπει να αποτελούν θεμελιώδη παράγοντα προκειμένου να προσδιοριστεί κατά πόσον χρειάζονται κάποιο ειδικό μέτρο.
- (20) Κατά την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας οδηγίας, πρωταρχικό κριτήριο πρέπει να είναι το ύψιστο συμφέρον του παιδιού, σύμφωνα με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών του 1989 για τα δικαιώματα του παιδιού.
- (21) Κατά την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας οδηγίας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίζουν ότι τα άτομα με αναπηρία απολαύουν πλήρως των δικαιωμάτων τους βάσει της οδηγίας σε ισότιμη βάση με τους υπόλοιπους πολίτες, σύμφωνα με τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, ιδίως τις διατάξεις της για το δικαίωμα ίσης αναγνώρισης ενώπιον του νόμου, ισότιμης πρόσβασης στη δικαιοσύνη, το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες και την ευχέρεια πρόσβασης σε κτιριακές εγκαταστάσεις, καθώς και το δικαίωμα απαλλαγής από απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση, βία και κακοποίηση.
- (22) Ο κίνδυνος να υποστεί το θύμα περαιτέρω θυματοποίηση είτε από τον δράστη είτε ως αποτέλεσμα της συμμετοχής του στην ποινική διαδικασία θα πρέπει να περιοριστεί με τη συντονισμένη εφαρμογή της διαδικασίας, έτσι ώστε η μεταχείριση των θυμάτων γίνεται με σεβασμό και να τους παρέχεται η δυνατότητα να αναπτύξουν σχέσεις εμπιστοσύνης με τις αρχές. Η αλληλεπίδραση με τις αρχές θα πρέπει να είναι όσο το δυνατό ευκολότερη, να περιορίζεται ο αριθμός των μη αναγκαίων αλληλεπιδράσεων με το θύμα, παραδείγματος χάρη, με τη μαγνητοσκόπηση της εξέτασης, και να χορηγείται άδεια να χρησιμοποιηθεί κατά τη δικαστική διαδικασία. Για να αποφευχθεί η ταλαιπωρία του θύματος κατά τη διάρκεια της διαδικασίας και ιδίως ως αποτέλεσμα οπτικής επικοινωνίας με τον δράστη, την οικογένειά του, τους συνεταίρους ή το κοινό, οι επαγγελματίες του κλάδου θα πρέπει να διαθέτουν ευρύ φάσμα μέτρων. Για τον σκοπό αυτόν, τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να θεσπίσουν εφικτά και πρακτικά μέτρα για την ένταξη στις εγκαταστάσεις των δικαστηρίων χωριστών χώρων αναμονής για τα θύματα. Η προστασία της ιδιωτικής ζωής του θύματος μπορεί να αποτελέσει σημαντικό μέσο για την πρόληψη επακόλουθης θυματοποίησης και μπορεί να επιτευχθεί χάρη σε μια σειρά μέτρων που συμπεριλαμβάνουν τη μη κοινολόγηση ή την περιορισμένη κοινολόγηση πληροφοριών σχετικά με την ταυτότητα και τον τόπο στον οποίον βρίσκεται το θύμα. Η προστασία αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική για τα θύματα παιδικής ηλικίας, κυρίως η μη κοινολόγηση του ονόματός τους.

- (23) Όταν, σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, πρόκειται να οριστεί κηδεμόνας ή/και εκπρόσωπος για τα παιδιά, οι ρόλοι αυτοί μπορούν να επιτελούνται από το ίδιο πρόσωπο ή από νομικό πρόσωπο, ίδρυμα ή αρχή.
- (24) Κάθε υπάλληλος που συμμετέχει σε ποινική διαδικασία και που μπορεί να έρθει σε επικοινωνία με θύματα θα πρέπει να καταρτίζεται, ώστε να είναι σε θέση να αναγνωρίζει και να καλύπτει τις ανάγκες τους, τόσο στο πλαίσιο της αρχικής όσο και της συνεχούς κατάρτισης, και σε βαθμό ανάλογο με την επαφή που έχει με τα θύματα. Η κατάρτιση αυτή θα πρέπει να περιλαμβάνει κατάλληλη εξειδίκευση.
- (25) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενθαρρύνουν τη στενή συνεργασία με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και, κυρίως, με τις αναγνωρισμένες και ενεργές μη κυβερνητικές οργανώσεις που βοηθούν θύματα εγκληματικών πράξεων, ιδιαίτερα στο πλαίσιο πρωτοβουλιών για τη διαμόρφωση πολιτικών, εκστρατειών για τη βελτίωση της πληροφόρησης και της ευαισθητοποίησης, ερευνητικών και εκπαιδευτικών προγραμμάτων και στο πλαίσιο της κατάρτισης, καθώς και στο πλαίσιο της παρακολούθησης και της αξιολόγησης του αντικτύπου των μέτρων υποστήριξης και προστασίας θυμάτων εγκληματικών πράξεων.
- (26) Δεδομένου ότι ο στόχος που συνίσταται στη θέσπιση κοινών ελάχιστων προτύπων δεν μπορεί να επιτευχθεί ικανοποιητικά με μονομερείς ενέργειες των κρατών μελών, σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο, και αντίθετα, λόγω της κλίμακας και των δυνητικών αποτελεσμάτων του, μπορεί να επιτευχθεί καλύτερα στο επίπεδο της Ένωσης, η Ένωση μπορεί να θεσπίζει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 5 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως ορίζεται στο άρθρο αυτό, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη αυτού του στόχου.
- (27) Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αποτελούν αντικείμενο επεξεργασίας στο πλαίσιο της εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, θα πρέπει να προστατεύονται δυνάμει της απόφασης- πλαισίου 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2008, περί προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα οποία υποβάλλονται σε επεξεργασία στο πλαίσιο της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις²² και σύμφωνα με τις αρχές που καθορίζονται στη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης, της 28ης Ιανουαρίου 1981, για την προστασία του ατόμου από την αυτοματοποιημένη επεξεργασία πληροφοριών προσωπικού χαρακτήρα, την οποία έχουν επικυρώσει όλα τα κράτη μέλη.
- (28) Η παρούσα οδηγία δεν επηρεάζει τις περισσότερο φιλόδοξες διατάξεις που περιλαμβάνονται σε άλλες πράξεις της ΕΕ οι οποίες καλύπτουν τις ειδικές ανάγκες ιδιαίτερα ευάλωτων θυμάτων με πιο στοχοθετημένο τρόπο.
- (29) [Σύμφωνα με τα άρθρα 1, 2, 3 και 4 του πρωτοκόλλου για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, που προσαρτάται στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιρλανδία κοινοποίησαν την πρόθεσή τους να συμμετάσχουν στην έκδοση και την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας] Η [με την επιφύλαξη του άρθρου 4 του

²² ΕΕ L 350 της 30.12.2008, σ. 60.

πρωτοκόλλου για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, που προσαρτάται στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιρλανδία δεν συμμετέχουν στην έκδοση της παρούσας οδηγίας, και ως εκ τούτου δεν δεσμεύονται από αυτή ούτε υπόκεινται στην εφαρμογή της]²³.

- (30) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου για τη θέση της Δανίας, που προσαρτάται στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Δανία δεν συμμετέχει στην έκδοση της παρούσας οδηγίας, και ως εκ τούτου δεν δεσμεύεται από αυτή ούτε υπόκειται στην εφαρμογή της.

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Κεφάλαιο 1

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1 Στόχοι

Στόχος της παρούσας οδηγίας είναι να εξασφαλίσει ότι όλα τα θύματα εγκληματικών πράξεων τυγχάνουν της δέουσας προστασίας και υποστήριξης και είναι ικανά να συμμετάσχουν στην ποινική διαδικασία και ότι αναγνωρίζονται και τυγχάνουν μεταχείρισης με σεβασμό, ευαισθησία και επαγγελματισμό, χωρίς κανένα είδος διάκριση, σε κάθε επικοινωνία με τις δημόσιες αρχές, τις υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων ή τις υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης.

Άρθρο 2 Ορισμοί

Κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:

- α) «θύματα»
- i) το φυσικό πρόσωπο το οποίο υπέστη ζημία, συμπεριλαμβανομένης σωματικής ή ψυχικής βλάβης, συγκινησιακής δοκιμασίας ή οικονομικής απώλειας, που προκαλείται απευθείας από αξιόποινη πράξη,
 - ii) τα μέλη της οικογένειας ενός ατόμου του οποίου ο θάνατος προκλήθηκε από αξιόποινη πράξη,

²³ Η τελική διατύπωση αυτής της αιτιολογικής σκέψης θα εξαρτηθεί από τη θέση που θα υιοθετήσουν το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιρλανδία σύμφωνα με τις διατάξεις του πρωτοκόλλου (αριθ. 21).

- β) «μέλη οικογένειας» ο σύζυγος, ο μη έγγαμος σύντροφος, ο καταχωρημένος σύντροφος, οι συγγενείς σε ευθεία γραμμή, τα αδέρφια και οι εξαρτώμενοι από το θύμα,
- γ) «μη έγγαμος σύντροφος» πρόσωπο το οποίο ζει με το θύμα σε σταθερή και συνεχή βάση χωρίς η σχέση αυτή να είναι καταχωρημένη σε καμία αρχή,
- δ) «καταχωρημένος σύντροφος» ο σύντροφος με τον οποίον το θύμα έχει καταχωρημένη σχέση συμβίωσης, με βάση τη νομοθεσία του κράτους μέλους,
- ε) «υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης» οι υπηρεσίες που έχουν ως στόχο να φέρουν σε επαφή το θύμα με τον κατηγορούμενο με σκοπό να επιτευχθεί εθελοντική συμφωνία μεταξύ τους για τον τρόπο με τον οποίον μπορεί να αποκατασταθεί η βλάβη που προκάλεσε η αξιόποινη πράξη,
- στ) «παιδί» κάθε πρόσωπο κάτω των 18 ετών,
- ζ) «άτομο με αναπηρία» άτομο με σωματικές, ψυχικές, νοητικές ή αισθητηριακές αναπηρίες, οι οποίες, σε συνδυασμό με διάφορα εμπόδια, μπορεί να δυσχεράνουν την πλήρη και αποτελεσματική συμμετοχή του στην κοινωνία σε ισότιμη βάση με τους άλλους πολίτες.

Κεφάλαιο 2

ΠΑΡΟΧΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

Άρθρο 3

Δικαίωμα λήψης πληροφοριών από την πρώτη επικοινωνία με αρμόδια αρχή

Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι παρέχονται στα θύματα, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση, από την πρώτη επικοινωνία με την αρμόδια αρχή για την παραλαβή της καταγγελίας που αφορά την αξιόποινη πράξη, οι ακόλουθες πληροφορίες:

- α) ο τόπος και ο τρόπος υποβολής καταγγελίας για αξιόποινη πράξη,
- β) λεπτομέρειες σχετικά με τις υπηρεσίες ή τις οργανώσεις στις οποίες τα θύματα μπορούν να απευθύνονται για να τους δοθεί υποστήριξη,
- γ) το είδος της υποστήριξης που μπορούν να λαμβάνουν,
- δ) διαδικασίες μετά την υποβολή της καταγγελίας και ο ρόλος των θυμάτων στο πλαίσιο αυτών των διαδικασιών,
- ε) ο τρόπος και οι όροι βάσει των οποίων μπορούν τα θύματα να απολαύουν προστασίας,
- στ) ο βαθμός και οι όροι βάσει των οποίων τα θύματα έχουν δικαίωμα να λάβουν νομική συμβουλή, νομική συνδρομή ή οποιοδήποτε άλλο είδος συμβουλής,

- ζ) ο βαθμός και οι όροι βάσει των οποίων τα θύματα έχουν δικαίωμα αποζημίωσης, συμπεριλαμβανομένων των προθεσμιών υποβολής αίτησης,
- η) εάν τα θύματα κατοικούν σε άλλο κράτος μέλος, οι ειδικοί μηχανισμοί που έχουν στη διάθεσή τους για την υπεράσπιση των συμφερόντων τους,
- ι) οι ενδεχόμενες διαδικασίες για την υποβολή καταγγελιών σε περίπτωση που τα δικαιώματά τους δεν γίνονται σεβαστά,
- ι) χρήσιμες πληροφορίες για λόγους επικοινωνίας σχετικά με την υπόθεσή τους.

Άρθρο 4

Δικαίωμα λήψης πληροφοριών σχετικά με την υπόθεσή τους

1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι τα θύματα ενημερώνονται για το δικαίωμά τους να λαμβάνουν τις ακόλουθες πληροφορίες σχετικά με την υπόθεση που τα αφορά και ότι λαμβάνουν τις πληροφορίες αυτές όταν έχουν διατυπώσει αυτή την επιθυμία:
 - α) κάθε απόφαση, συμπεριλαμβανομένων των λόγων για την έκδοσή της, η οποία περατώνει την ποινική διαδικασία που κινήθηκε κατόπιν καταγγελίας που υπέβαλε το θύμα για αξιόποινη πράξη, όπως απόφαση για τη μη συνέχιση ή την παύση της έρευνας ή δίωξης, ή οριστική απόφαση στο πλαίσιο δίκης, καθώς και κάθε καταδικαστική απόφαση,
 - β) πληροφορίες που επιτρέπουν στο θύμα να γνωρίζει την κατάσταση σχετικά με την ποινική διαδικασία που κινήθηκε ως αποτέλεσμα της καταγγελίας του, εκτός από ορισμένες εξαιρετικές περιπτώσεις κατά τις οποίες είναι δυνατόν να διαταραχθεί η ομαλή διεξαγωγή της υπόθεσης,
 - γ) τον χρόνο και τον τόπο της δίκης.
2. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι προσφέρεται στα θύματα η δυνατότητα να ενημερώνονται για την αποφυλάκιση του διωχθέντος ή καταδικασθέντος για εγκληματική πράξη που τα αφορά. Τα θύματα λαμβάνουν τις πληροφορίες αυτές εάν έχουν διατυπώσει αυτή την επιθυμία.
3. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι τα θύματα δεν λαμβάνουν τις πληροφορίες που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 σε περίπτωση που έχουν δηλώσει ότι δεν το επιθυμούν.

Άρθρο 5

Δικαίωμα των θυμάτων να κατανοούν και να γίνονται κατανοητά

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν μέτρα για να εξασφαλίσουν ότι, κατά τη διάρκεια κάθε αλληλεπίδρασης με τις δημόσιες αρχές στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας, τα θύματα κατανοούν και μπορούν να γίνουν κατανοητά, καθώς και ότι κατανοούν τις πληροφορίες που παρέχονται από τις εν λόγω αρχές.

Άρθρο 6
Δικαίωμα διερμηνείας και μετάφρασης

1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι, στα θύματα που δεν κατανοούν ή δεν ομιλούν τη γλώσσα στην οποία διεξάγεται η ποινική διαδικασία που τα αφορά, παρέχεται, εάν το επιθυμούν, υπηρεσία δωρεάν διερμηνείας κατά τη διάρκεια της εξέτασης στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας, ενώπιον των ανακριτικών και δικαστικών αρχών, περιλαμβανομένων των αστυνομικών ανακρίσεων, καθώς και υπηρεσία διερμηνείας για τη συμμετοχή τους σε ακροαματική διαδικασία ενώπιον δικαστηρίου και κατά τη διάρκεια τυχόν ενδιάμεσων ακροαματικών διαδικασιών που απαιτούνται.
2. Για να εξασφαλιστεί ότι τα θύματα μπορούν να ασκήσουν τα δικαιώματά τους στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε, σε όλες τις άλλες περιπτώσεις και κατόπιν αιτήματος του θύματος, να υπάρχει δωρεάν διαθέσιμη υπηρεσία διερμηνείας, σε συνάρτηση με τις ανάγκες του θύματος και τον ρόλο του στη διαδικασία αυτή.
3. Εφόσον απαιτείται, μπορεί να γίνει χρήση τεχνολογίας επικοινωνιών όπως η τηλεδιάσκεψη, το τηλέφωνο ή το διαδίκτυο, εκτός αν η προσωπική παρουσία του διερμηνέα είναι απαραίτητη προκειμένου τα θύματα να ασκήσουν κατά τον δέοντα τρόπο τα δικαιώματά τους ή να κατανοήσουν τη διαδικασία.
4. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι, το θύμα που δεν κατανοεί ή δεν ομιλεί τη γλώσσα της ποινικής διαδικασίας, λαμβάνει, εάν το επιθυμεί, δωρεάν μετάφραση των ακόλουθων πληροφοριών, στον βαθμό που οι πληροφορίες αυτές τίθενται στη διάθεσή του:
 - α) την καταγγελία της αξιόποινης πράξης που υποβλήθηκε στην αρμόδια αρχή,
 - β) κάθε απόφαση που περατώνει την ποινική διαδικασία που αφορά την αξιόποινη πράξη που κατήγγειλε το θύμα, καθώς και τουλάχιστον την περίληψη των λόγων έκδοσης αυτής της απόφασης,
 - γ) ουσιαστικές πληροφορίες για την άσκηση των δικαιωμάτων του στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας, σύμφωνα με τις ανάγκες και τον ρόλο του στη διαδικασία αυτή.
5. Τα κράτη μέλη μεριμνούν για τη θέσπιση διαδικασίας ή μηχανισμού που να επιτρέπει να εξακριβώνεται εάν το θύμα κατανοεί ή ομιλεί τη γλώσσα της ποινικής διαδικασίας και εάν χρειάζεται μετάφραση και τη βοήθεια διερμηνέα.
6. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε, σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται στο εθνικό δίκαιο, τα θύματα να έχουν το δικαίωμα να αντικρούσουν απόφαση σύμφωνα με την οποία δεν χρειάζονται διερμηνεία ή μετάφραση και, όταν οι υπηρεσίες αυτές έχουν παρασχεθεί, να έχουν τη δυνατότητα να διαμαρτυρηθούν ότι η ποιότητα της διερμηνείας δεν είναι επαρκής προκειμένου να ασκήσουν τα δικαιώματά τους ή να κατανοήσουν τη διαδικασία.

Άρθρο 7

Δικαίωμα πρόσβασης σε υπηρεσίες υποστήριξης των θυμάτων

1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι τα θύματα και οι οικογένειές τους, ανάλογα με τις ανάγκες τους, έχουν πρόσβαση σε δωρεάν υπηρεσίες εμπιστευτικής υποστήριξης θυμάτων.
2. Οι υπηρεσίες αυτές πρέπει να παρέχουν τουλάχιστον τα εξής:
 - α) πληροφορίες, συμβουλές και υποστήριξη σχετικά με τα δικαιώματα των θυμάτων, κυρίως όσον αφορά το δικαίωμα πρόσβασης σε συστήματα δημόσιας αποζημίωσης για ζημίες οφειλόμενες σε αξιόποινη πράξη, τον ρόλο τους στην ποινική διαδικασία, καθώς και την προετοιμασία για τη συμμετοχή στη δίκη,
 - β) πληροφορίες σχετικά με την παραπομπή των θυμάτων σε εξειδικευμένες υπηρεσίες, ανάλογα με την περίπτωση,
 - γ) συναισθηματική και ψυχολογική υποστήριξη,
 - δ) συμβουλές σχετικά με οικονομικά και πρακτικά θέματα που προκύπτουν από την εγκληματική πράξη.
3. Τα κράτη μέλη διευκολύνουν την παραπομπή των θυμάτων, από την αρχή στην οποία κατατέθηκε η καταγγελία και από άλλες σχετικές υπηρεσίες, σε υπηρεσίες υποστήριξης.
4. Τα κράτη μέλη, εκτός από τις γενικές υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων, προωθούν τη δημιουργία ή την ανάπτυξη υπηρεσιών ειδικής υποστήριξης.

Κεφάλαιο 3

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Άρθρο 8

Δικαίωμα των θυμάτων να λαμβάνουν αποδεικτικό παραλαβής της καταγγελίας τους

Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι τα θύματα λαμβάνουν έγγραφο αποδεικτικό για κάθε καταγγελία που έχουν υποβάλει σε αρμόδια αρχή του κράτους μέλους.

Άρθρο 9

Δικαίωμα ακρόασης

Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι τα θύματα μπορούν να χαίρουν του δικαιώματος ακρόασης κατά τη διάρκεια ποινικής διαδικασίας και ότι μπορούν προσκομίσουν αποδεικτικά στοιχεία.

Άρθρο 10

Δικαιώματα σε περίπτωση απόφασης μη άσκησης δίωξης

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα να έχουν το δικαίωμα να επανεξετάζεται η απόφαση μη δίωξης.
2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να παρέχονται στα θύματα επαρκείς πληροφορίες για να αποφασίσουν κατά πόσο θα ζητήσουν να επανεξεταστεί η απόφαση μη άσκησης δίωξης.

Άρθρο 11

Δικαίωμα εγγυήσεων στο πλαίσιο διαμεσολάβησης και άλλων υπηρεσιών αποκαταστατικής δικαιοσύνης

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν πρότυπα που εξασφαλίζουν την προστασία του θύματος από εκφοβισμό ή επακόλουθη θυματοποίηση, τα οποία πρέπει να εφαρμόζονται σε περίπτωση υπηρεσιών διαμεσολάβησης ή άλλων υπηρεσιών αποκαταστατικής δικαιοσύνης. Τα πρότυπα αυτά πρέπει να περιλαμβάνουν τουλάχιστον τα εξής:
 - α) οι υπηρεσίες διαμεσολάβησης ή αποκαταστατικής δικαιοσύνης χρησιμοποιούνται μόνο για το συμφέρον του θύματος και βασίζονται στην ελεύθερη και εν επιγνώσει συναίνεσή του. Η συναίνεση αυτή μπορεί να ανακληθεί ανά πάσα στιγμή.
 - β) το θύμα, πριν συμφωνήσει να συμμετάσχει στη διαδικασία αποκατάστασης, λαμβάνει πλήρεις και αμερόληπτες πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία και τα δυνητικά αποτελέσματα, καθώς και πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες ελέγχου της εφαρμογής ενδεχόμενης συμφωνίας,
 - γ) ο ύποπτος ή κατηγορούμενος ή ο δράστης πρέπει να έχει αποδεχθεί την ευθύνη της πράξης του,
 - δ) κάθε συμφωνία πρέπει να συνάπτεται σε εθελοντική βάση και να λαμβάνεται υπόψη σε κάθε μεταγενέστερη ποινική διαδικασία,
 - ε) οι συνομιλίες στο στάδιο της διαμεσολάβησης ή άλλες διαδικασίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης που δεν διεξάγονται δημοσίως είναι εμπιστευτικές και, κατά συνέπεια, δεν δημοσιοποιούνται, εκτός και εάν υφίσταται σύμφωνη γνώμη των διαδίκων ή εάν απαιτείται από το εθνικό δίκαιο λόγω υπερισχύοντος δημοσίου συμφέροντος.
2. Τα κράτη μέλη διευκολύνουν την παραπομπή υποθέσεων σε υπηρεσίες διαμεσολάβησης ή σε άλλες υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης, κυρίως με τη θέσπιση πρωτοκόλλων σχετικά με τους όρους παραπομπής.

Άρθρο 12
Δικαίωμα νομικής συνδρομής

Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι τα θύματα έχουν πρόσβαση σε νομική συνδρομή, σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται στο εθνικό δίκαιο, όταν έχουν την ιδιότητα του διαδίκου στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας.

Άρθρο 13
Δικαίωμα επιστροφής εξόδων

Τα κράτη μέλη παρέχουν στα θύματα που συμμετέχουν σε ποινική διαδικασία, σύμφωνα με τις διαδικασίες του εθνικού δικαίου, τη δυνατότητα επιστροφής των εξόδων τα οποία πραγματοποίησαν λόγω της συμμετοχής τους σε ποινική διαδικασία, καθώς και λόγω της παρουσίας τους στη δίκη.

Άρθρο 14
Δικαίωμα επιστροφής περιουσιακών στοιχείων

Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι τα αποδοτέα αντικείμενα που ανήκουν στο θύμα τα οποία κατασχέθηκαν κατά την ποινική διαδικασία, του επιστρέφονται αμελλητί, εκτός αν αυτό αντιβαίνει στις επιταγές της ποινικής διαδικασίας.

Άρθρο 15
Δικαίωμα απόφασης για τη χορήγηση αποζημίωσης από τον δράστη στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας

1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι, στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας, τα θύματα έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν την έκδοση δικαστικής απόφασης για την αποζημίωσή τους εκ μέρους του δράστη, εντός εύλογης προθεσμίας.

Το πρώτο εδάφιο δεν ισχύει όταν το εθνικό δίκαιο προβλέπει ότι η απόδοση ή η αποζημίωση χορηγείται με διαφορετικό τρόπο.

2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν μέτρα ώστε να διευκολύνεται η παροχή επαρκούς αποζημίωσης στα θύματα εκ μέρους του δράστη.

Άρθρο 16
Δικαιώματα θυμάτων που κατοικούν σε άλλο κράτος μέλος

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι αρμόδιες αρχές τους να μπορούν να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για να μειώσουν τις δυσκολίες που ανακύπτουν όταν το θύμα κατοικεί σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο στο οποίο διαπράττεται η εγκληματική πράξη, ιδίως όσον αφορά την οργάνωση της διαδικασίας. Για τον λόγο αυτόν, οι αρχές του κράτους μέλους στο οποίο διαπράχθηκε η εγκληματική πράξη είναι, ιδίως, σε θέση:

- να λάβουν κατάθεση του θύματος αμέσως μετά την καταγγελία της αξιόποινης πράξης στην αρμόδια αρχή,

- να χρησιμοποιούν όσο το δυνατό περισσότερο τις διατάξεις περί εικονοτηλεδιάσκεψης και τηλεφωνικής συνδιάλεξης που προβλέπονται στη σύμβαση για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή επί ποινικών υποθέσεων μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της 29ης Μαΐου 2000, για την ακρόαση θυμάτων που κατοικούν στο εξωτερικό.
- 2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα εγκληματικών πράξεων που διαπράχθηκαν σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο της κατοικίας τους, να μπορούν να υποβάλουν καταγγελία στις αρμόδιες αρχές του κράτους της κατοικίας τους, όταν αδυνατούν να το πράξουν στο κράτος μέλος στο οποίο διαπράχθηκε το αδίκημα ή, σε περίπτωση σοβαρής εγκληματικής πράξης κατά την έννοια του εθνικού δικαίου, εάν δεν έχουν εκφράσει αυτή την επιθυμία.
- 3. Με την επιφύλαξη της δικαιοδοσίας του κράτους μέλους στο οποίο υποβλήθηκε η καταγγελία, η αρμόδια αρχή στην οποία κατατέθηκε η καταγγελία την διαβιβάζει αμελλητί στην αρμόδια αρχή της επικράτειας στην οποία διαπράχθηκε η αξιόποινη πράξη.

Κεφάλαιο 4

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΟΥ ΕΥΑΛΩΤΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥΣ

Άρθρο 17

Δικαίωμα προστασίας

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να υπάρχουν διαθέσιμα μέτρα για την προστασία των θυμάτων και των μελών της οικογένειάς τους από καταστάσεις αντεκδίκησης, εκφοβισμού, επανειλημμένης ή επακόλουθης θυματοποίησης.
2. Τα μέτρα που αναφέρονται στην παράγραφο 1, περιλαμβάνουν κυρίως διαδικασίες για την προστασία της φυσικής ακεραιότητας των θυμάτων και των μελών της οικογένειάς τους, μέτρα που δίνουν τη δυνατότητα να αποφεύγεται η επαφή μεταξύ δράστη και θύματος στα κτίρια στα οποία διεξάγεται η ποινική διαδικασία, και μέτρα για να μειωθεί στο ελάχιστο ο κίνδυνος να προκληθεί ψυχολογική ή συναισθηματική βλάβη στα θύματα κατά τη διάρκεια της εξέτασης ή της κατάθεσής τους και να εξασφαλίζεται η ασφάλεια και η αξιοπρέπειά τους.

Άρθρο 18

Προσδιορισμός ευάλωτων θυμάτων

1. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, οι ακόλουθες κατηγορίες θυμάτων θεωρούνται ότι είναι ευάλωτες λόγω των προσωπικών τους χαρακτηριστικών:
 - α) παιδιά,
 - β) άτομα με αναπηρία.

2. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, οι ακόλουθες κατηγορίες θυμάτων θεωρούνται ότι είναι ευάλωτες λόγω της φύσης ή του είδους του εγκλήματος που έχει υποστεί:
 - α) θύματα σεξουαλικής βίας,
 - β) θύματα εμπορίας ανθρώπων.
3. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι για όλα τα άλλα θύματα διενεργείται έγκαιρη και ατομική αξιολόγηση, σύμφωνα με τις εθνικές διαδικασίες, προκειμένου να προσδιοριστεί κατά πόσον είναι ευάλωτα για επακόλουθη και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση ή για εκφοβισμό, λόγω των προσωπικών τους χαρακτηριστικών ή των συνθηκών, του είδους ή της φύσης του εγκλήματος.
4. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι για όλα τα ευάλωτα θύματα, όπως ορίζονται στις παραγράφους 1, 2 και 3, διενεργείται έγκαιρη και ατομική αξιολόγηση, σύμφωνα με τις εθνικές διαδικασίες, προκειμένου να προσδιοριστούν τα ειδικά μέτρα, σύμφωνα με τα άρθρα 21 και 22, από τα οποία θα πρέπει να επωφελούνται. Στην αξιολόγηση αυτή λαμβάνονται υπόψη οι επιθυμίες του ευάλωτου θύματος, καθώς και οι περιπτώσεις που το θύμα δεν επιθυμεί να επωφεληθεί από ειδικά μέτρα.
5. Η έκταση της αξιολόγησης μπορεί να προσαρμοστεί ανάλογα με τη σοβαρότητα του εγκλήματος και τον βαθμό της προφανούς βλάβης που υπέστη το θύμα.

Άρθρο 19

Δικαίωμα να αποφεύγεται η επαφή μεταξύ θύματος και δράστη

Τα κράτη μέλη θεσπίζουν σταδιακά τις απαιτούμενες προϋποθέσεις που επιτρέπουν να αποφεύγεται η επαφή μεταξύ των θυμάτων και των κατηγορούμενων ή ύποπτων προσώπων σε οποιοδήποτε χώρο στον οποίον τα θύματα μπορεί να έχουν προσωπική επαφή με τις δημόσιες αρχές λόγω της ιδιότητάς τους ως θύματα και σε συγκεκριμένους χώρους στους οποίους διενεργείται η ποινική διαδικασία.

Άρθρο 20

Δικαίωμα προστασίας των θυμάτων κατά την εξέταση στο πλαίσιο ποινικής έρευνας

Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε:

- α) τα θύματα να εξετάζονται χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση μετά την κατάθεση της καταγγελίας για αξιόποινη πράξη στις αρμόδιες αρχές,
- β) ο αριθμός εξέτασης των θυμάτων να περιορίζεται στο ελάχιστο και τα θύματα να εξετάζονται μόνο όταν είναι αυστηρά αναγκαίο για τον σκοπό της ποινικής διαδικασίας,
- γ) τα θύματα να μπορούν να συνοδεύονται, κατά περίπτωση, από τον νόμιμο εκπρόσωπό τους ή από πρόσωπο της επιλογής τους, εκτός αν έχει εκδοθεί αιτιολογημένη απόφαση για το αντίθετο σχετικά με το πρόσωπο αυτό.

Άρθρο 21

Δικαίωμα προστασίας ευάλωτων θυμάτων κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα ευάλωτα θύματα που αναφέρονται στο άρθρο 18 να επωφελούνται από τα μέτρα που προβλέπονται στις παραγράφους 2 και 3 σύμφωνα με την ατομική αξιολόγηση όπως προβλέπεται στο άρθρο 18 παράγραφος 4 και τους κανόνες της διακριτικής ευχέρειας του δικαστηρίου.
2. Κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας προβλέπονται για τα ευάλωτα θύματα τα ακόλουθα μέτρα:
 - α) το θύμα εξετάζεται σε χώρους που έχουν σχεδιαστεί ή προσαρμοστεί ειδικά για τον σκοπό αυτό,
 - β) η εξέταση του θύματος διεξάγεται από επαγγελματίες καταρτισμένους για τον σκοπό αυτό ή με τη βοήθειά τους,
 - γ) κάθε εξέταση του θύματος διεξάγεται από τα ίδια πρόσωπα, εκτός αν αυτό αντίκειται στην ορθή απονομή της δικαιοσύνης,
 - δ) κάθε εξέταση θυμάτων σεξουαλικής βίας διεξάγεται από πρόσωπο του ίδιου φύλου.
3. Κατά τη διάρκεια της δικαστικής διαδικασίας προβλέπονται για τα ευάλωτα θύματα τα ακόλουθα μέτρα:
 - α) μέτρα προκειμένου να αποφεύγεται κάθε οπτική επαφή μεταξύ θυμάτων και εναγομένων συμπεριλαμβανομένης της κατάθεσης, με τη χρησιμοποίηση των κατάλληλων μέσων, μεταξύ των οποίων και η χρήση της κατάλληλης τεχνολογίας επικοινωνιών,
 - β) μέτρα για να εξασφαλιστεί ότι το θύμα μπορεί να συμμετέχει στην ακροαματική διαδικασία στην αίθουσα του δικαστηρίου χωρίς να είναι παρόν, κυρίως με τη χρήση της κατάλληλης τεχνολογίας επικοινωνιών,
 - γ) μέτρα για να αποφεύγονται οι άσκοπες ερωτήσεις σχετικά με την ιδιωτική ζωή των θυμάτων που δεν έχουν σχέση με την αξιόποινη πράξη, και
 - δ) μέτρα που καθιστούν δυνατή τη διεξαγωγή της ακροαματικής διαδικασίας κλεισμένων των θυρών.

Άρθρο 22

Δικαίωμα προστασίας θυμάτων παιδικής ηλικίας κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας

Εκτός από τα μέτρα που προβλέπονται στο άρθρο 21, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε, όταν το θύμα είναι παιδί:

- α) στο πλαίσιο της ποινικής έρευνας, κάθε εξέταση του θύματος να μπορεί να μαγνητοσκοπηθεί και οι μαγνητοσκοπήσεις αυτές να μπορούν να χρησιμοποιηθούν,

σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, ως αποδεικτικά στοιχεία κατά την ποινική διαδικασία,

- β) στο πλαίσιο ποινικών ερευνών και της ποινικής διαδικασίας, οι δικαστικές αρχές να διορίζουν ειδικό εκπρόσωπο του θύματος, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και οι δικαιούχοι της γονικής μέριμνας να αποκλείονται από την εκπροσώπηση του παιδιού λόγω σύγκρουσης συμφερόντων μεταξύ αυτών και του θύματος, ή στην περίπτωση που το παιδί είναι ασυνόδευτο ή αποχωρισμένο από την οικογένειά του.

Άρθρο 23

Δικαίωμα προστασίας της ιδιωτικής ζωής

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι δικαστικές αρχές να μπορούν να εγκρίνουν, κατά τη διάρκεια της δικαστικής διαδικασίας, κατάλληλα μέτρα για την προστασία της ιδιωτικής ζωής και τη υπόληψη του θύματος και των μελών της οικογένειάς του.
2. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνουν τα μέσα ενημέρωσης να προβαίνουν σε μέτρα αυτορύθμισης με σκοπό να προστατεύεται η ιδιωτική ζωή του θύματος, η προσωπική του ακεραιότητα και τα προσωπικά δεδομένα.

Κεφάλαιο 6

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 24

Κατάρτιση των επαγγελματιών του κλάδου

1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι αστυνομικές και εισαγγελικές αρχές και το προσωπικό των δικαστηρίων δέχονται γενική και ειδική κατάρτιση, επιπέδου αντίστοιχου με τις επαφές που έχουν με τα θύματα, προκειμένου να ευαισθητοποιηθούν στις ανάγκες τους και να τα μεταχειρίζονται με αμεροληψία, σεβασμό και επαγγελματικό τρόπο.
2. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι δικαστικές αρχές έχουν πρόσβαση τόσο σε γενική όσο και σε ειδική κατάρτιση, ώστε να ευαισθητοποιηθούν στις ανάγκες τους και να τα μεταχειρίζονται με αμεροληψία, σεβασμό και επαγγελματικό τρόπο.
3. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν μέτρα για να εξασφαλίσουν ότι όσοι παρέχουν υποστήριξη στα θύματα και υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης δέχονται κατάλληλη κατάρτιση ανάλογη με το επίπεδο της επαφής τους με τα θύματα και ότι τηρούν τα επαγγελματικά πρότυπα, ώστε να εξασφαλίζεται ότι οι υπηρεσίες αυτές παρέχονται με αμεροληψία, σεβασμό και επαγγελματικό τρόπο.
4. Σύμφωνα με τα προβλεπόμενα καθήκοντα, και τη φύση και το επίπεδο της επαφής του επαγγελματία του κλάδου με τα θύματα, η κατάρτιση θα εμπεριέχει τουλάχιστον θέματα που αφορούν τις επιπτώσεις της εγκληματικής πράξης στα θύματα, τους κινδύνους εκφοβισμού, επαναλαμβανόμενης και επακόλουθης θυματοποίησης και τα μέσα με τα οποία οι κίνδυνοι αυτοί μπορούν να αποφευχθούν, καθώς και τη διαθεσιμότητα και την καταλληλότητα της βοήθειας προς τα θύματα.

Άρθρο 25

Συνεργασία και συντονισμός των υπηρεσιών

1. Τα κράτη μέλη συνεργάζονται για να διευκολύνουν την αποτελεσματικότερη προστασία των δικαιωμάτων και των συμφερόντων των θυμάτων στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας, είτε με τη μορφή δικτύων άμεσα συνδεδεμένων με το δικαστικό σύστημα, είτε με τη μορφή συνδέσμου μεταξύ των οργανώσεων που παρέχουν υποστήριξη στα θύματα, καθώς και με τη στήριξη ευρωπαϊκών δικτύων ειδικευμένων σε προβλήματα θυμάτων.
2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι αρχές που εργάζονται μαζί με τα θύματα ή που παρέχουν υποστήριξη στα θύματα να συνεργάζονται μεταξύ τους προκειμένου να ανταποκρίνονται με συντονισμένο τρόπο στις ανάγκες των θυμάτων και να περιορίζονται στο ελάχιστο οι αρνητικές επιπτώσεις του εγκλήματος, οι κίνδυνοι επακόλουθης και επαναλαμβανόμενης θυματοποίησης και η ταλαιπωρία των θυμάτων λόγω των επαφών τους με τις υπηρεσίες ποινικής δικαιοσύνης.

Κεφάλαιο 7

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 26

Μεταφορά

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν προς την παρούσα οδηγία το αργότερο [δύο έτη μετά την ημερομηνία έκδοσης].
2. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν αμέσως στην Επιτροπή το κείμενο των διατάξεων του εθνικού δικαίου που θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία, συνοδευόμενο από πίνακα αντιστοιχίας μεταξύ των διατάξεων αυτών και της παρούσας οδηγίας.
3. Όταν τα κράτη μέλη θεσπίζουν τις εν λόγω διατάξεις, αυτές περιέχουν αναφορά στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από την αναφορά αυτή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος της αναφοράς αποφασίζεται από τα κράτη μέλη.

Άρθρο 27

Παροχή δεδομένων και στατιστικών στοιχείων

Τα κράτη μέλη γνωστοποιούν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τα δεδομένα που αφορούν την εφαρμογή των εθνικών διαδικασιών σχετικά με τα θύματα εγκληματικών πράξεων [δύο έτη μετά την ημερομηνία έκδοσης] το αργότερο.

Άρθρο 28
Αντικατάσταση

Η απόφαση-πλαίσιο 2001/220/ΔΕΥ αντικαθίσταται από την παρούσα πρόταση αναφορικά με τα κράτη μέλη που συμμετέχουν στην έκδοση της παρούσας οδηγίας, με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων των κρατών μελών ως προς τις προθεσμίες μεταφοράς της απόφασης-πλαίσιο στην εθνική νομοθεσία.

Αναφορικά με τα κράτη μέλη που συμμετέχουν στην έκδοση της παρούσας οδηγίας, οι παραπομπές στην απόφαση-πλαίσιο θεωρούνται παραπομπές στην παρούσα οδηγία.

Άρθρο 29
Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία τίθεται σε ισχύ την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Άρθρο 30
Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη σύμφωνα με τις Συνθήκες.

Βρυξέλλες,

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Η Πρόεδρος

Για το Συμβούλιο
Η Πρόεδρος